

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kristianssands kathedralskole.

Åarsberetning

for

skoleaaret 1896-97.

Ved

K. L. Sommerfelt,
skolens rektor.

1897.

Kristianssands aktiebogtrykkeri
ved H. Moe.

Kristianssands kathedralskole.

Årsberetning

for

skoleaaret 1896-97.

Ved

K. L. Sommerfelt,
skolens rektor.

1897.

Kristianssands aktiebogtrykkeri
ved H. Moe.

I. Skolens forstanderskab

bestod foruden af *rektor* ex officio — af overretssagfører *Vogt* som repræsentant for overstyret samt de kommunevalgte medlemmer: Bankdirektør *Sigveland* (siden $\frac{1}{1}$ 1884), sanitetskaptein *Heiberg* (siden $\frac{1}{1}$ 90) og stiftsprovst *Piene* (siden $\frac{1}{1}$ 94). Rektor er formand siden $\frac{1}{1}$ 97.

II. Lærerpersonalet.

Sommerfelt, Karl Linnée, rektor. Født 1834. Cand. mag. 1859. Klasselærer ved Lillehammer skole 1860. Adjunkt ved Bergens kathedralskole $\frac{27}{2}$ 64. Overlærer sammesteds 1880. Overlærer ved Kristiania kathedralskole 1882. Kst. rektor ved Kongsberg skole 1888. Kst. rektor ved Larviks skole $\frac{27}{1}$ 94. Efter denne skoles nedlæggelse som statsskole atter overlærer ved Kristiania skole 1894—95. Rektor ved Kristianssands skole ved dept.s konstitution $\frac{1}{9}$ 95, ved ggl. konstitution $\frac{14}{12}$ samme aar.

Lie, Frederik Gill, overlærer, konrektor. Født 1833. Cand. real. 1861. Lærer ved Nissens skole 1862—1866. Adjunkt ved Drammens skole 1866—1872. Overlærer ved Kristianssands skole $\frac{12}{10}$ 1872. Konrektor $\frac{25}{8}$ 1876.

Knap, Nils Johan Gerhard, overlærer. Født 1833. Cand. mag. 1857. Timelærer ved Larviks skole 1864—73. Klasselærer ved Kristianssands skole 1873. Adjunkt ved samme $\frac{1}{8}$ 74 og overlærer $\frac{4}{2}$ 1881.

- Ullmann, Axel Conradin*, overlærer. Født 1840. Cand. mag. 1868. Lærer ved Gjertsens skole Kristiania 1865—67, ved Fredrikstads latin- og realskole 1868—73. Bestyrer af Kragerø kommunale middelskole 1873—96. Konstitueret som overlærer ved Kristianssands skole $\frac{1}{8}$ 96.
- Schonheyder, Carl Mathias*, adjunkt. Født 1844. Cand. mag. 1871. Klasselærer ved Kristianssands skole 1874. Adjunkt 1876.
- Gjessing, Alfred*, adjunkt. Født 1849. Cand. philol. 1873. Timelærer ved Christiania katedralskole 1874—75. Adjunkt ved Kristianssands katedralskole 1876. Bibliothekar ved skolens offentlige bibliotek 1881.
- Sagen, Lyder Kristian*, adjunkt. Født 1851. Cand. mag. 1875. Lærer ved Halvorsens skole i Stavanger 1871—72 og 73—74. Klasselærer ved Kristianssands katedralskole 1876. Adjunkt ved samme skole 1877.
- Hougen, Knut Johannes*, adjunkt. Født 1854. Cand. real. 1879. Lærer ved Gjertsens skole i Kristiania 1876—1880. Timelærer ved Kristiania katedralskole 1879—1880. Adjunkt ved Kristianssands katedralskole siden $\frac{16}{2}$ 1880.
- Fog, Adolf Førgen*, adjunkt. Født 1837. Cand. theol. 1861. Andenlærer ved Porsgrunds borgerskole 1862—65. Lærer ved Tanks skole i Bergen 1865—67. Timelærer ved Bergens katedralskole 1867—69, ved Drammens latin- og realskole 1869—72. Res. kapellan til Nedre Størdalen 1872—77. Kaldskapellan i Sandeherred 1877—1880. Res. kapellan i Stange 1880—82. Adjunkt ved Kristianssands katedralskole siden $\frac{1}{5}$ 1884.
- Munch, Peter Anker Ragnvald*, adjunkt. Født 1853. Cand. mag. 1880. Klasselærer ved Trondhjems katedralskole 1882—92, konst. adjunkt ved Larviks middelskole 1892; opsagt 1894 paa grund af skolens nedlæggelse som stats-skole; siden vikar ved Kristiania katedralskole, samt — fra novbr. til skoleaarets udgang — ved Fredrikstads høiere

kommunale skole. 1895 konstitueret adjunkt ved Kristianssands katedralskole.

Grønvold, Didrik Hegermann, adjunkt. Født 1855. Cand. mag. 1881. Tredielærer ved den Tordenskjoldske skole i Holmestrand 1881—82. Lærer ved Hambros middelskole og gymnasium 1882—1895. Konst. adjunkt ved Kristianssands skole fra $\frac{1}{8}$ 95.

Hougen, Paul Fredrik, adjunkt. Født 1863. Cand. real. 1887. Vikar ved Wieses latin- og realskole 1885, ved Kragerø folkeskole 1887—1888, ved Mandals middelskole høsten 1888 til nytaar 1889. Lærer ved Hammerfest middelskole fra nytaar 1889 til sommeren 1891. Andenlærer ved den Tordenskjoldske middelskole i Holmestrand 1891—1895. Klasselærer ved Kristianssands katedralskole 1895—1896. Udnævnt til adjunkt ved samme skole $\frac{7}{3}$ 96.

Tønseth, Peder Didriksen, klasselærer. Født 1843. Seminarist 1861. Ansat ved Røraas folkeskole 1862. Privatskole i Lyngør 1864. Folkeskolen i Levanger landsogn 1866. Risør borgerskole 1867. Kristianssands katedralskole 1870.

Fohansen, Sigvart Marius, klasselærer. Født 1859. Cand. mag. 1890. Klasselærer ved Kristianssands katedralskole 1881.

Eilifsen, Herman August, klasselærer. Født 1864. Cand. mag. 1892. Timelærer ved Kristiania katedralskole 1892—93. Andenlærer ved Molde kommunale middelskole 1893—94. Klasselærer ved Kristianssands katedralskole 1894.

Holstaa, Axel, klasselærer. Født 1861. Cand. real. 1893. Lærer ved Sarpsborg middelskole 1886; ved den nye middelskole for piger i Kristiania 1887—1889. Andenlærer ved Voss komm. middelskole 1893—1896. Klasselærer ved Kristianssands katedralskole $\frac{11}{7}$ 1896, tiltraadt 1ste januar 1897.

Fahr, Einar, klasselærer. Født 1862. Cand. mag. 1892. Timelærer ved Otto Anderssens latin- og realskole 1892—93. Midlertidig klasselærer ved Kristianssands katedralskole 1893.

- Førgensen, Nils*, klasselærer. Født 1856. Cand. mag. 1885. Lærer ved Kristianssands folkeskole i alm. skolefag samt i engelsk. Midlertidig klasselærer ved Kristianssands kathedralskole 1893.
- Holmsen, Alette*, inspektrise og førstelærerinde. Født 1855. Guvernanteexamen 1877. Ansat ved Kongsberg private pigeskole 1878. Inspektrise ved Kongsberg høiere almen-skole 1887 og ved Kristianssands kathedralskole 1895.
- Bjørneng, Gudrun*, andenlærerinde. Født 1869. Middelskole-examen paa engelsklinjen 1883; latinartium 1888. Ansat som førstelærerinde ved Vadsø komm. middelskole $\frac{3}{9}$ 1889; som andenlærerinde ved Kristianssands katedral-skole $\frac{11}{8}$ 1896.
- Brochmann, Jørgen Henrik Hegermann*. Født 1850. Cand. theol. 1875. Religionslærer ved Nickelsens pigeskole i Kristiania 1875. Pers. kapellan i Grue 1877. Sogneprest til Rødenes 1884. Resid. kap. ved Kristianssands domkirke 1894. Lærer ved skolen siden høsten 1895.
- Arnesen, Karl August*. Bestyrer af folkeskolens pigeafdeling. Lærer i skrivning siden 1859.
- Omdal*, kaptein. Lærer i gymnastik siden 1893.
- Keyser-Frølich*, arkitekt. Lærer i tegning siden 1889.
- Hoch, Johanne*. Lærerinde i sang for pigerne siden 1895.

Under $\frac{1}{8}$ 96 blev skolebestyrer *Axel Conradin Ullmann* konstitueret som overlærer ved skolen og under $\frac{11}{8}$ Cand. real. *Axel Holstad* ansat som klasselærer og student! *Gudrun Bjørneng* som andenlærerinde ved samme.

Da Cand. real. *Axel Holstad* paa ansøgning erholdt ud-sættelse til aarets udgang med at tiltræde sin stilling, var hans timer fra august til december fordelte mellem adj. P. Hougen og lieutenanterne Knudsen og Abrahamsen.

Efterat adjunkt *Fog* paa grund af sygelighed havde erholdt tjenestefrihed fra 1ste februar til skoleaarets udgang, besør-

gedes hans religionstimer af res. kap. Brochmann De øvrige timer var fordelte mellem 3 af skolens andre lærere.

Ved skoleaarets slutning fratraadte organist *Rojahn* som sanglærer efter at have fungeret i denne stilling siden 1859.

Klasselærer Cand. mag. *Fohansen* er skolens sekretær.

III. Disciplenes antal m. m.

Elevantallet naaede i dette aar 348, hvoraf 316 i middel-skolen og 32 i gymnasiet.

	3. kv. 96.	4. kv. 96.	1. kv. 97.	2. kv. 97.
I mkl.	58	58	58	56
II »	58	57	58	57
III »	55	54	55	56
IV » eng.	46	48	46	47
lat.	4	4	4	4
V » eng.	48	48	47	47
lat.	2	2	2	3
VI » lat.	2	2	2	2
eng.	43	42	42	43
I realg.	10	10	10	10
I lating.	3	3	3	3
II realg.	9	9	9	9
II lating.	1	2	2	2
III realg.	3	3	4	4
III lating.	6	6	6	6
	348	348	348	342

Af disse disciple var d. 1ste oktober 1896 6 fra andre byer, 27 fra landdistrikt; ved samme tid var gennemsnitsalderen i de forskjellige klasser:

	g.	p.	aar.	Normalalder
I middelkl.	10 $\frac{2}{2}$	10 $\frac{4}{2}$		9 $\frac{1}{2}$
II —	11 $\frac{2}{2}$	11 $\frac{9}{2}$	»	10 $\frac{1}{2}$
III —	12 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{9}{2}$	»	11 $\frac{1}{2}$
IV —	13 $\frac{6}{2}$	13 $\frac{9}{2}$	»	12 $\frac{1}{2}$
V —	14 $\frac{2}{2}$	14 $\frac{6}{2}$	»	13 $\frac{1}{2}$
VI —	15 $\frac{4}{2}$	16 $\frac{5}{2}$	»	14 $\frac{1}{2}$
I lating.	16 $\frac{6}{2}$	I realg. 16 $\frac{5}{2}$	»	15 $\frac{1}{2}$
II —	16 $\frac{6}{2}$	II — 17 $\frac{2}{2}$	»	16 $\frac{1}{2}$
III —	18	III — 18 $\frac{6}{2}$	»	17 $\frac{1}{2}$

IV. Timefordelingsplan

	Middelskolen											
	I		II		III		IV		V		VI	
	g.	p.g.	g.	p.g.	g.	p.g.	g.	p.g.	g.	p.g.	g.	p.g.
Religion	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Modersmaal ..	8	8	5	5	5	5	4	4	3	3	3	3
Oldnorsk												
Latin							7		7		7	
Græsk												
Engelsk							5	5	5	5	5	5
Tysk			6	6	5	5	4	4	4	4	*)4	4
Fransk									2		2	
Historie	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3
Geografi	4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Naturfag			2	2	2	2	2	2	3	3	2	2
Mathematik ..	4	4	4	4	5	5(p4)	6	6(p5)	5	5(p4)	6	6
Skrivning	4	4	3	3	2	2						
Tegning			2	g. 2 p. 1	2	1	2	1	1	2	1	1
Haandarbeide.		2		2		2		2		2		
Gymnastik ...	3	2	(3)	3	3	3	(3)	3	3	3	(3)	(g3)
Sang	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	(1)	(1)
	30	31	34	g. 34 p. 33	34	34	34	34	34	34	34	g. 32 p. 29

*) Latinerne kun 3 timer.

efter fag og klasser.

Latingymn.			Realgymn.			Kombinerede.
I	II	III	I	II	III	
1	1	1+1k	(1)	(1)	1(+1)	1 l. og r. 2 l. og r. 3 l. og r. i 1 t.
3	2	3	(3)	(2)	(3)	1 l. og r. 2 l. og r. 3 l. og r.
$\frac{1}{2}$	2	1	(1)	(2)	(1)	1 l. og r. 2 l. og r. 3 l. og r.
5+4k	2+4(+4)	5(+4)				2 og 3 l. i 4 t. 1 og 2 l. i 4 t.
7	5+2k	5(+2)				2 og 3 l. i 2 t.
	2	3	4	5	5	
1k			(1)	1		1 l. og r.
$3\frac{1}{2}$	2	2	$(3\frac{1}{2})$	(2)	(2)	1 l. og r., 2 l. og r., 3 l. og r.
3	3	3	(3)	(3)	(3)	1 l. og r., 2 l. og r., 3 l. og r.
			1	(1)	2	1 og 2 r. i 1 time.
			6	5	4	
2k	3k	3	3(+2)	3(+3)	6	1 lr. og 2 lr. i 2 og 3 timer.
			2k	(2)	2	1 r. og 2 r. i 2 timer.
3	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	1 2. 3 lg. og 1, 2, 3 rg.; VI g. og V g.; IV g. III g.
1	(1)		(1)	(1)		II g. og I g.; V p. og IV p.; III p. og II p. i gymn.
34	35	35	35	34	33	

Alle klasser i middelskolen var delte i 2 paralelle afdelinger. I kl. I—IV og kl. VI var den ene parallelklasse blandet af gutter og piger, den anden kun bestaaende af gutter. I kl. V undervistes gutter og piger hver for sig, da de ikke stod paa et saa lige standpunkt, at de hensigtsmæssig kunde undervises sammen.

I gymnastik udgjorde:

3, 2 og I gymnasieklasse	I parti med 3 t. ugentl.
VI g. og V middelskolekl.	I » » 3 —
IV g. og III g.	I » » 3 —
II g. og I g.	I » » 3 —
V p. og IV p.	I » » 2 —
III p. og II p.	I » » 2 —
I p.	I » » 2 —

Pigerne i VI deltog ikke i gymnastik.

I sang udgjorde 2 lg. & rg. og 1 lg. & rg. 1 parti. VI g. og V g. 1 parti. IV g., III g., II g. og I g., hver 1 parti med 1 time ugentlig. VI p. og V p. 1 parti. IV p., III p., II p. og I p. hver 1 parti med 1 time om ugen.

17 elever var helt og 14 delvis fritagne for gymnastik. I fransk deltog 32 elever. 2 var fritagne for enkelte fag i henhold til lovens § 13.

V. Fagfordelingen mellem lærerne.

Rektor.

Norsk & oldnorsk i 3die latin- og realg..	4 timer
Oldnorsk i 2den latin- og realg.....	2 »
Fransk i 3die latin- og realg.....	2 »
Latin i 3die og 2den lating.....	4 »
	<hr style="width: 100px; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> 12 timer.

Konrektor Lie.

Mathematik i 3die & 2den latin- og realg.	15 timer.	
i VI p.g.....	7 »	
Geografi i 3die realg.....	2 »	
		————— 24 timer.

Overlærer Knap.

Engelsk i 3die og 2den realg.....	10 timer.	
i 2den lating.....	2 »	
i VI g. og V g.....	10 »	
		————— 22 timer.

Overlærer Ullmann.

Tysk i VI g	4 timer.	
Norsk i V p og III p g	8 »	
Historie i I, II, IV og III p.g.....	13 »	
		————— 25 timer.

Adjunkt Schönheyder.

Latin i IV og V	14 timer.	
Norsk i IV g.....	4 »	
Historie i V g. og IV p.g.....	6 »	
		————— 24 timer.

Adjunkt Gjessing.

Latin i 3die lating.	5 timer.	
Græsk i 3die, 2den & 1ste lating.....	18 »	
Tysk i 1ste lating. & realg.....	1 »	
		————— 24 timer.

Adjunkt Sagen.

Latin i 1ste & 2den lating.....	11 timer.	
Historie i Gymnasiet	9 »	
i VI p.g.	3 »	
Tysk i 2den realg.....	1 »	
		————— 24 timer.

Adjunkt K. Hougen.

Naturfag i realgymnasiet.....	15 timer.	
i IV, V, VI g. og III pg.....	9 »	
	<hr/>	24 timer.

Adjunkt Fog.

Religion i gymnasiet.....	5 timer.	
i III, IV, V. VI g.....	9 »	
Historie i III g., II pg.....	7 »	
Geografi i II g.....	2 »	
	<hr/>	23 timer.

Adjunkt Munch.

Norsk i 2den latin- og realg.....	2 timer.	
Norsk & oldnorsk i 1ste latin- og realg..	3½ »	
Norsk i VI pg.....	3 »	
Tysk i IV pg. og V p.....	8 »	
Geografi i III, V og VI g.....	6 »	
	<hr/>	22½ time.

Adjunkt Grønvold.

Engelsk i 1ste realg.....	4 timer.	
i IV pg. V p.....	10 »	
Tysk i III pg.....	5 »	
Norsk i V g.....	3 »	
Geografi i III pg.....	2 »	
	<hr/>	24 timer.

Adjunkt P. Hougen.

Mathematik i 1ste latin- og realg.....	5 timer.	
i V p., og VI g.....	10 »	
Naturfag i II g., III g., IV pg. og V pg..	9 »	
Geografi i 1ste og 2den realg.....	1 »	
	<hr/>	25 timer.

Klasselærer Tønseth.

Religion i I g. og II g.	6 timer.	
Norsk i I g.	8 »	
Regning i I g. og II g.	8 »	
Skrivning i I p.g.	4 »	
	<hr/>	26 timer.

Klasselærer Johansen.

Tysk i II g. og Vg.	10 timer.	
Norsk i IV p.g.	4 »	
Historie i V p.g. og VI g.	6 »	
Geografi i IV p.g., V p.g. og VI p.g.	6 »	
	<hr/>	26 timer.

Klasselærer Eilifsen.

Latin i VI g.	7 timer.	
Tysk i III g. og VI p.g.	9 »	
Norsk i III g. og VI g.	8 »	
	<hr/>	24 timer.

Klasselærer Holstad.

Mathematik i III p.g., IV p.g., IV g og V g.	23 timer.	
Naturfag i II p.g. og VI p.g.	4 »	
	<hr/>	27 timer.

Inspektrise, frk. Holmsen.

Religion i I p.g.	3 timer.	
Norsk i I p.g. og II p.g.	13 »	
Geografi i I p.g. og II p.g.	6 »	
	<hr/>	22 timer.

2den lærerinde, frk. Bjørneng.

Haandarbeide med pigerne.	10 timer.	
Regning i I p.g., II p.g. og III g.	13 »	
Skrivning i II p.g. og III p.g.	4 »	
	<hr/>	27 timer.

Klasselærer Jørgensen (midlertidig).

Religion *) i II p.g. og III p.g.	6 timer.
Tysk i II pg.	6 »
Norsk i II g.	5 »
Historie i I pg.	3 »
Geografi i I g. og IV g.	6 »
	————— 26 timer.

Klasselærer Jahr (midlertidig).

Fransk i 1ste og 2den latin og realg....	5½ timer.
i V g. og VI p.g.	4 »
Tysk i IV g.	4 »
Engelsk i 3die lating ..	3 »
i IV g. og VI pg.	10 »
	————— 26½ time.

Skolebestyrer Arnøsen.

Skrivning i I g. og II g. og III g.	9 timer.
--	----------

Pastor Brochmann.

Religion i IV p.g., V pg. og VI p.g.	6 timer.
---	----------

Arkitekt Frølich.

Tegning i alle klasser	20 timer.
-----------------------------	-----------

Kaptein Omdal.

Gymnastik ² over hele skolen.	18 timer.
---	-----------

Organist Rojahn.

Sang i gutteklasserne	6 timer.
----------------------------	----------

Frk. Hoch.

Sang i pigeafdelingen	5 timer.
----------------------------	----------

*) Religionsundervisningen har været besørget af cand. theol. J. Jørgensen, medens cand mag. N. Jørgensen har overtaget 6 timer engelsk ved folkeskolen.

VI. Undervisningen.

Religion.

Middelskolen.

Kl. I g. (Tønseth). Det gamle og nye testamente efter Vogts mindre bibelhistorie. Endel salmer efter Landstads salmebog. Katekismens 5 parter, hvoraf de 4 første med Luthers forklaringer samt bønner.

Kl. I p.g. (Inspektrisen). Bibelhistorie og salmer som I g. Katekismens 5 parter, hvoraf de 2 første med Luthers forklaringer.

Kl. II g. (Tønseth). Vogts bibelhistorie for borgerskolen til s. 82. Udvalgte stykker af hustavlen og af sentenserne. Søndagsevangelierne og samtidig kirkeåret gennemgaaet. Salmer efter Landstads salmebog.

Kl. II p.g. (Jørgensen). Som i a.

Kl. III g. (Brochmann). Vogts bibelhistorie fra Juda rige (i det g. t.) til den rige bonde (i det n. t.) Sverdrups forklaring: fra begyndelsen til 1. artikel. Katekisme: Hustavlen. Nogle salmer.

Kl. III p.g. (Jørgensen). Som i b.

Kl. IV p.g. (Brochmann). Bibelhistorie: fra den rige bonde til apostlernes gjerninger. Nogle salmer. Forklaring: 2den part.

Kl. IV g. (Fog). Som i p.g.

Kl. V p.g. (Brochmann). Forklaring: pigeklassen fra 3die artikel og bogen ud. Gutteklassen 3—5 part. Bibelhistorie: fra apostlernes gjern. bogen ud. Jødelands topografi.

Kl. V g. (Fog). Som i p.g.

Kl. VI p.g. (Brochmann). Forklaring: repetition af hele bogen. Bibelhistorie ligesaa.

VI g. (Fog). Som i p.g.

Realgymnasiet.

1ste kl. (Brochmann). Vogts kirkehistorie fra begyndelsen til reformationens udbredelse.

2den kl. (Brochmann). Vogts kirkehistorie fra reformationens udbredelse og bogen ud. Mathæi evang. kap. 1—9.

3die kl. (Brochmann). Repeteret Vogts kirkehistorie. Joh.s evangelium kap. 6—21; repeteret kap. 1—8.

Latingymnasiet.

1ste kl. Som i realgymnasiet.

2den kl. Som i realgymnasiet.

3die kl. Som i realgymnasiet.

Modersmaal og oldnorsk.*Middelskolen.*

Kl. I g. (Tønseth). Læsning og gjengivelse af det læste. Eriksens og Paulsens læsebog 2den del er benyttet. Udenadlæsning af digte. Grammatikens begyndelsesgrunde indøvet uden benyttelse af lærebog. Afskrift afvexlende med diktat.

Kl. I p.g. (Inspektrisen). Læsning og gjengivelse af det læste efter Eriksens og Paulsens læsebog 2den del. Grammatikens begyndelsesgrunde etter Platous lille grammatik. Oftere læsning uden forberedelse hjemme. Diktat 2 gange ugentlig.

Kl. II g. (Jørgensen). Læsning med gjengivelse af det læste efter Pauss og Lassens læsebog II. Ofte læsning i andre bøger uden forberedelse hjemme. Deklamation af nogle faa digte. 2 ugentlige diktater, væsentlig efter Platous eksempelsamling. Interpunktionen indøvet under diktaten. Platous lille grammatik læst i sin helhed, ogsaa retskrivningsreglerne bag i bogen. Grammatik og analyse 1 gang om ugen, fra marts af 2 gange. I den sidste tid er forsøgt med et par gjenfortællinger.

Kl. II p.g. (Inspektrisen). Læsning, grammatik og diktat som II g.

Kl. III g. (Eilifsen.) Læst ca. 150 sider af Pauss & Lassen II, 1 og fornemmelig 2 (poesi og prosa). Stadig øvelse i at gjengive det læste i selvstændigt foredrag. 1 time ugentlig er anvendt til deklamation af udenadlærte stykker. Øvelser i korlæsning efter lærerens forelæsning. Analyse efter Platous eksempelsamling. 1 ugentlig diktat efter stadig hjemmeforbereelse. Efter jul ogsaa gjenfortællinger. Af grammatik er formlæren og mere fremspringende punkter af syntaxen gennemgaaet dels mundtlig under analysen og diktaten, dels efter Hofgaards mindre lærebog.

Kl. III p.g. (Ullmann). 2 timer er anvendte til læseøvelser med gjenfortælling og grammatik, 1 til deklamation af udenadlærte stykker, 1 til udførelse af skriftlige arbejder paa skolen og 1 til gennemgaaelse af disse arbejder og indøvelse af retskrivningsregler. Læsestof og deklamationsstykker har været valgte af Pauss og Lassens læsebog i modersmaalet, 2det skoletrin, fornemmelig af 2den afdeling. Alle forudsætninger for indholdets forstaaelse meddeles forud af læreren, som ofte læser for. 9 digte er læste udenad og stadig repeterede. (Pauss og Lassen II, 2, s. 138, 149, 301, 155, 310, 144, 145, 158, 315). Til repetition af Løkkes omrids og analyse efter læsebogen er anvendt omtrent en fjerdedel af to ugentlige læsetimer afvekslende med høitlæsning. Der udførtes 33 skriftlige arbejder, afvekslende gjenfortællinger eller diktater.

Kl. IV g. (Schønheyder). Af Pauss og Lassens læsebog 3die del læst et passende udvalg. Hofgaards større grammatik ud formlæren læst og repeteret i 1 time om ugen. Analyse. Diktat eller gjenfortælling og lettere stile af beskrivende eller fortællende indhold. Opgaver: 1. Fortæl om en leg, som du synes godt om. 2. Fortæl om en morsom dag. 3. Fortæl igjen et eventyr, som du har hørt. 4. Selvvalgt. 5. Et brev til en ven om, hvorledes jeg har levet den sidste tid. 6. Hvorledes jeg i regelen tilbringer eftermiddagen. 7. Mine planer for paaskieferierne. 8. En seiltur med mange forhindringer. 9. Et merkeligt gjensyn.

Kl. IV p.g. (Johansen). 4 timer læsning og deklamationsøvelser efter Pauss og Lassens læsebog i modersmaalet 3die skoletrins 1ste og 2den afdeling. (Pag. 1—15, 21—44, 71—83, 105—119, 179—244, 253—262, 273—282, 417—423. Skriftlige arbejder: diktater, gjenfortællinger og hjemmestile (med 14 dage à 3 ugers mellemrum). Efter S. Juell Tønnesens lærebog er gennemgaaet afsnittet om fortællende stil; dispositioner til stilarterne er dikterede og mønsterstile oplæste. Følgende stile er skrevne: 1. En uventet glæde. 2. Reddet fra at drukne. 3. En uheldig dag. 4. Juleaften. 5. En skitur. 6. Paa tur med kaffekjedlen. 7. Selvvalgt opgave. 8. En maaneskinsaften paa isen. 9. Da Nansen kom. 10. Et turnstevne. 11. En basar. 12. En morgen paa fiskebryggen eller; Hvad trækfuglen fortalte. 13. En gadescene. 14. Hele familien paa landtur (examensopgave). — Læst og repeteret form-læren efter Hofgaards større grammatik. Analyse. Enkelte afsnit af Aars's retskrivningsregler.

Kl. V g. (Grønvold). Skriftlige arbejder: Diktater efter læsebogen og Iversens handelsbreve. Lidt gjenfortælling. Stilistiske øvelsesstykker efter Juell Tønnesens lærebog 1ste del. Følgende stile: 1. Den morsomste dag i sommerferien. 2. Bjørnen. 3. Færdselsmidler i Kristianssand og omegn. 4. Den nytte vi har af vore almindeligste grovere og finere naturlige stensorter. 5. Af en skiløbers dagbog. 6. Hvad bogtrykkerkunsten udretter i vor tid. 7. Idræt og leg i den lyse aarstid. 8. Dyrene paa en bondegård. 9. Kaier og brygger i Kristianssand. (Extem.) Grammatik: Hofgaards syntax læst og gennemgaaet. Eriksens læsebog. Samtlige læsestykker og digte gennemgaaede til Wergeland. De vigtigste literaturperioder og biografier meddelt gennem foredrag og indledninger. Forelæst »Rutland« af J. Lie samt brudstykker af »Fra dansketiden« af Janson.

Kl. V p.g. (Ullmann). 2 timer blev anvendt til læsning, til gennemgaaelse med eleverne af det for indholdets forstaaelse og for oversigt nødvendige og til at lade eleverne

gjengive det saaledes indøvede. Statarisk er gennemgaaet 59 sider poesi og 52 prosa af Paus og Lassens læsebog 3die skoletrin, deriblandt to svenske læsestykker og Munchs »En aften paa Giske«, (s. 11, 36, 105, 132, 133, 137, 143, 148, 152, 169, 196, 221, 223, 226, 235, 245, 253, 327, 380, 389, 399, 417, 446). Samtidig er efter Hofgaards grammatik formlæren gennemgaaet. Af og til analyse. 1 time anvendtes til de skriftlige arbejder, idet stoffet forud tilrettelagdes for eleverne. Til kommende uge udarbejdede eleverne et udkast til stil, der blev mundtlig foredraget og indholdet paany gennemgaaet, hvorefter til den følgende uge stilen blev omarbejdet og renskrevet. I den samme ugentlige time blev rettelserne af forrige stil gennemgaaede. Aars's retskrivningsregler §§ 17—50. De skriftlige opgaver var: 1. En dag af mine sommerferier. 2. Høsten. 3. I en fortælling at vise sandheden af ordsproget »Den, som ikke vil høre, faar føle.« 4. En blomst fortæller sine oplevelser (mønster). 5. En søndageftermiddag paa mit hjemsted. 6. Et grantræs historie. 7. Et brev til en bortreist med efterretninger fra hjemmet. 8. Et brev fra en bortreist med efterretninger til hjemmet (testamentsstil). 9. En aften paa Giske, indhold og tankegang. 10. En Tyge-Brahes dag. 11. Hvad jeg kan se fra mit vindu. 12. En skitur. 13. En tikronesedels hændelser. 14. En ulykkelig vinding (fortælling med opgivet hovedindhold). 15. Kong Alfred paa flugten (ligesaa). 16. Birkebeinerne fører Haakon Haakonsen til Nidaros (tekst til Bergslens billede). 17. Hvad trækfuglen fortalte.

Kl. VI g. (Eilifsen). Af Paus & Lassens læsebog III, 1 og 2 samt Erichsens norske læsestykker lagdes op til examen ca. 100 sider. Læst og repeteret Nordby's litteraturhistorie. Lidt metrik, digtarter og billedligt udtryk, dels efter Moslings holdpunkter, dels efter lærerens diktat. Af Hofgaards større grammatik er repeteret det meste af syntaxen. Lidt analyse. Følgende stile: 1. Nordpolarerne gjester vor by. 2. Oversættelse fra tysk. 3. En skildring af en søndageftermiddag paa mit hjemsted. 4. En høstdag i Ravnedalen. 5. Stormtønden

er oppe. 6) Selvvalgt (skildrende stil). 7. Nyttens af vore elve. 8. Om dampens anvendelse i vor tid. 9. Havets betydning for Norge. (Tent). 10. En tur til Eg asyl, og de betragtninger, jeg anstillede der. 11. Fortæl om Otteraaen og dens betydning for de omliggende distrikter. 12. Mennesket og dyret (en sammenligning). 13. De fordele og ulemper, vinteren bringer. (Tent.) 14. Hvad vaaren bringer af liv og beskæftigelse. 15. Peter czar og Karl XII (sammenligning). 16. De vigtigste idrætter og deres betydning. 17. (For en del af klassen): Emigrantdamperen lægger fra bryggen. Desuden et par dik-tater. Vigtigere punkter af Aars's retskrivningsregler gennem-gaaet ved de skriftlige øvelser og lært som lektie efter henvisninger til stilene. Ordlisten i samme lærebog gennemg. leksevis.

Kl. VI p.g. (Munch). Af Paus & Lassens læsebog er benyttet 3die skoletrins 2den og 3die afdeling. Der lægges op til examen: Sagaen om Gunlaug Ormstunge, Dronning Dagmars død, Ved dødens komme, De tvende kirketaarne, Protesilaos, Et barn-domsminde, St. Olavs mildhed, Juleaften, Den smukke familie, Hyttens skønhed, Blind-Anne, En tiurleg i Holleia, Kong Haakons gildehal, Bergljot, Brødrene, Trækfuglene vender hjem, En by paa vestlandet i gamle dage. Literaturhistorie efter Nordby. Mundtlig er foredraget det nødvendige af metrik, digtarter og billedlige udtryk, idet vigtigere punkter er ned-skrevne paa tavlen. Efter Hofgaards større grammatik er re-peteret det meste af syntaxen. Af og til analyse. Stile: »Frams« besøg i Kristianssand. 2. En dag af en folkeklasses liv. 3. Gjengivelse af indholdet af: Hvi suckar det så tungt uti skogen? 4. De vigtigste udflugtssteder i Kristianssands omegn. 5. Fortæl om glasset og dets anvendelse. 6. En ud-flugt paa ski. 7. De vigtigste træsorter i vort land og deres anvendelse. 8. Oversættelse fra tysk. 9. En sammenligning mellem Schweiz's og Hollands naturforholde og næringsveie. 10. Fortæl om vaaren og de arbeider, der hører vaaren til. 11. De vigtigste belyningsmidler før og nu. 12. Norge i 1814. 13. Fortæl om vinden, dens virkninger og anvendelse i

menneskets tjeneste. 14. Hvor vil du helst bo, i byen eller paa landet? Desuden er skrevet en ansøgning om en post samt af og til en diktat.

Realgymnasiet.

1ste klasse. (Munch). Eriksens literaturhistorie til »Oplysningens tidsalder«. Efter Pauss og Lassens læsebog IV, 1 er læst Njaals saga, Erasmus Montanus, Aladdin samt flere mindre digtninge. Desuden er som hjemmelæsning givet »Hærmændene paa Helgeland« og »St. Hansaftens spil«, hvis indhold bageltes er gjort til gjenstand for mundtlig behandling paa skolen.

Foredragsvis er gennemgaaet de vigtigste punkter af poetiken i tilslutning til Monrads »Literaturen og dens dele« samt behandlet troper og figurer med vedkommende afsnit i Moslings »Holdepunkter« som grundlag. Bagefter examinationer over det gennemgaaede.

Følgende stileopgaver er besvarede: 1. Fordelene ved at reise tilfods. 2. Lister og Mandals amt (en elev: Nordlands amt). 3. Vor ære og vor magt har hvide seil os bragt. 4. Sammenligning mellem Halgerd Høskuldsdatter og Bergthora. 5. Skildring af en folkeclasses liv. 6. Erasmus Montanus. 7. Vinterliv i Norge. 8. Hvorfor tabte grækerne i kampen mod Filip af Makedonien? 9. Nyttens af at kunne fremmede sprog. 10. Regine i »Svend Dyrings Hus«. 11. En vaardag paa landet. Paa skolen: 5te akt af Erasmus Montanus. Folkeviserne. Snorre Sturlason.

I oldnorsk: Nygaards lille læsebog til side 17.

2den klasse. (Munch). Eriksens literaturhistorie fra »Oplysningens tidsalder« ud. Oehlenschläger. Pauss og Lassens læsebog IV, 2: Macbeth; Af Iliaden og Odysseen; For første gang; Til en gran; Til foraaaret; Glavkos. Ivar Aasens prøver at enkelte bygdemaal samt Østgaards Ulvskre'e.

Stile: 1. Naturen og livet paa Norges fjelde om sommeren. 2. En sammenligning mellem fønikerne i oldtiden og

engelskmændene i nutiden 3. Kundskaber er bedre end rigdom. 4. Grækerne vandt friheden i kamp mod ydre fiender, tabte den ved indbyrdes stridigheder. 5. Norges betingelser som turistland. 6. Vikingetogenes betydning. 7. Hvorfor regnes den nyere tid fra aar 1500? 8. Morskabsbøger kan være vore venner, men ogsaa vore fiender. 9. Kongedømmets udvikling i Frankrige i middelalderen til og med Ludvig XI. 10. Om brugen af fremmedord.

I oldnorsk. (Rektor): Nygaards lille læsebog læst fra side 13 til enden; derpaa af hans udvalg: Sigmund Brestessøns død, Njaals og hans sønners død og 4 sider af slaget ved Svolder. Formlæren efter Nygaards grammatik gennemgaaet og repeteret.

3die klasse. 4 t. (Rektor). Læst og gennemgaaet følgende: Holbergs Erasmus Montanus, Munchs's Salomon de Caus; forskellige lyriske digte af Wergeland og Welhaven efter Pauss og Lassens læsebog IV, 2. Eriksens litteraturhistorie repeteret.

Følgende stile: 1. Lys- og skyggesider ved de gamle nordboeres vikingefærd. 2. Hvorfor er det ikke tjenligt for menneskene at se ind i fremtiden? 3. Sig mig hvem du omgaaes, og jeg skal sige dig, hvem du er. 4. Hvad er det, som vækker vor beundring for Nansens og hans fællers polarfærd? 5. Søn giver stort, men den tager ogsaa stort. 6. Betydningen og sandheden af den sætning: det er saligere at give end at tage.* 7. Modgangs nytte. 8. Hvorledes kan man forklare, at Island blev den norrøne litteratures hovedsæde? 9. Hvori bestaar karakterens sande selvstændighed? 10. Om aarsagerne til den franske revolution. 11. Hvilken indflydelse har et lands naturlige beskaffenhed paa dets indbyggere?

I Oldnorsk: Af Nygaards udvalg: 1. Tors færd til utgardeloke. 2. Balders død. 3. Lokes straf. 4. Egil Skallagrims- søn og Erik Blodøxe. 5. Haakon den godes død. 6. Asbjørn Selsbane. Desuden Hamarsheimt, Hávamál og halvdelen af Hákonarmál. Grammatiken repeteret.

Latingymnasiet.

- 1ste klasse. Som i realgymnasiet.
 2den klasse. Som i realgymnasiet.
 3die klasse. Som i realgymnasiet.

Tysk.*Middelskolen.*

Kl. II g. (Johansen). Knudsens tyske læsebog til »Gespräche« læst og repeteret. Alt er analyseret. Grammatik efter læsebogen, adjektivernes og adverbiernes komparation samt talordene efter Johansens lille tyske grammatik. Skriftlige øvelser i almindelighed en gang ugentlig. Af »Gespräche« læst udenad stykkerne 1—8 exkl. Endelig er af 2den afdeling de 9 første stykker læst og repeteret.

Fra marts af er 2 af de 6 ugentlige tysktimer anvendt til norskundervisning, dels læsning, dels analyse.

Kl. II p.g. (Jørgensen). Som i II g.

Kl. III p.g. 5 t. (Grønvold). Knudsens elementarbog: Læsestykkerne fra »Seltsamer Spazierritt« og ud (ialt 40 sider) gennemgaaede og repeterede. Et par gange i ugen er leksen retroverteret paa tysk. Grammatik: Løkkes lille fra substantivernes tal og kasus til 76 (sammensatte tider.) Grammatiklekserne er læst sammen med læsebogens lekse 3 gange i ugen og stadig indøvet ved skrivning af eksempler paa tavlen. En 5te time anvendt til stilskrivning efter Nordbys stileøvelser. Omtrent alle sammenhængende smaastykker til og med »Nordenvinden«.

Kl. III g. (Eilifsen). Knudsens læsebog. Fra side 92 (Der alte Löwe) til side 134 (Unglück der Stadt Leiden) læst og repeteret. Der er lagt særlig vægt paa sikker tilegnelse af gloserne. Udtaleøvelser. Af Løkkes lille grammatik er form-læren læst ud og repeteret til sammensatte verber. Stadige øvelser i bøining af substantiv, adjektiv, pronomnen og verbum. Af Nordbys tyske stileøvelser er gennemgaaet til side 16, dels ved øvelser paa vægtavlen, dels mundtlig efter hjemme-forberedelse og dels som skolestil. Et par diktater.

Kl. IV g. (Jahr). Af Deutsches Lesebuch von P. Voss er læst og repeteret stykkerne 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 32, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 54—59. Eleverne har stadig haft øvelser i at gjengive mundtlig paa tysk, hvad de har læst. Af Løkkes lille grammatik er formlæren repeteret to gange. Der er skrevet en skolestil hver uge, efterat den først har været analyseret og eleverne har lært de til stilen nødvendige gloser.

Kl. IV p.g. (Munch). I Deutsches Lesebuch v. P. Voss er gennemgaaet følgende prosa-stykker: 8, 10, 11, 12, 13, 31, 32, 35, 40, 41, 45, 46 (til seiner Bodengestaltung etc.), 62, 64. Stykkerne er oversatte og repeterede, og naar der har været tid dertil, har de flinkere elever været øvede i paa tysk at besvare spørgsmaal angaaende indholdet. Af poesi er no. 34, 44, 51, 52, 53 læste udenad. Af Kristiansens tyske samtaleøvelser er omtrent 20 sider gennemgaaede, idet eleverne enkelte gange har haft et større stykke i lekse, men som oftest kun tre à 4 linjer i forbindelse med den almindelige lekse for dagen. Hver uge er skrevet en stil paa skolen efter Nordbys stileøvelser. Af Løkkes lille grammatik er læst formlæren.

Kl. V g. 4 t. (Johansen). I alm. er 2 timer om ugen benyttet til læsning i Pauss og Lassens tyske læsestykker, hvoraf er gennemgaaet 40 sider (fra pag. 34: Die russischen Eisverkäufer — til pag. 74: Moritz an Luise Uhlen). Desuden er læst nogle sider extemporalt. Af Johanssens mindre grammatik er formlæren repeteret og syntaxen læst og repet. (Grammatiklekse til 3 af ugens timer). Hver uge en extemporalstil og 1 hjemmestil efter O. Kristianssens stileøvelser (de første 32 sider). Af samme forfatters: Stil- og taleøvelser er de første 18 sider gennemgaaede.

Kl. V p. (Munch). Efter Pauss & Lassens »Tyske Læsestykker« 34 sider prosa (no. 20, 21, 22, 23, 28, 32, 33, 34, 35, 37, 53, 56, 57, 59, 60, 61, 63) samt af poesi no. 14, 21, 22, 24, 34, 57, 63, der er lærte udenad. Af Løkkes lille

grammatik er læst sætningslæren til infinitiv og i tilslutning til grammatiken er stykker af Kristiansens samtaleøvelser lærte udenad. Skolestile (hver uge) væsentlig efter Knudsens stileøvelser, hjemmestile (hveranden uge) efter lærerens opgave.

Kl. VI g. (Ullmann). Af Pauss og Lassens tyske læsebog er læst og oversat 35 sider prosa og 20 sider poesi. Exempler til øvelse i mundtligt udtryk er hentede dels fra Kristiansens »Tyske stil- og taleøvelser«, hvoraf med klassen er gennemgaaet st. 22—36. Løkkes kortfattede tyske grammatik ved Johanssen repeteret. Af Hofgaards opgaver i tysk stil er oversat dels mundtlig dels skriftlig st. 29—73, og af Kristiansens tyske stileøvelser st. 38—44. I det hele er udført 42 skriftlige arbejder. En ugentlig time er anvendt til læsebog og grammatik, en til øvelser i mundtligt udtryk og grammatik. Hver anden uge er to sammenhængende timer anvendte til extemporalstil, og hveranden uge af de to samme timer, den ene til læsebog, den anden til gennemgaaelse af stil. Latinerne har hveranden uge mistet en time i extemporalstil, hver anden en i mundtligt udtryk. En hjemmestil ugentlig.

Kl. VI p g. (Hilitsen). Af Pauss & Lassens læsebog fra »Hans Holbein« til digtene, dels leksevis og dels kursorisk. Desuden extemporallæsning af Wickedes »Amerikanische Noveletten«. Af Løkkes mindre grammatik læst og repeteret fra »Om verbet«; derefter er hele grammatiken repeteret. I ugentlig hjemmestil efter Kristiansens stileøvelser. I time ugentlig er anvendt dels til skolestil, dels til mundtlig extemporaloversættelse. Af Kristiansens »Stil- og taleøvelser« er gennemgaaet og repeteret fra »Relative sætninger«, de norske stykker fornemmelig extempore.

Gymnasiet.

1ste realg. og lating. (Gjessing). Goethe's Götz v. Berlichingen.

2den realg. (Sagen). Schillers Maria Stuart.

Fransk.*Middelskolen.*

Kl. V g. (Jahr) De første 16 sider af Knudsen og Wallems læsebog I læst og repeteret. Stykkerne er delvis lært udenad. Grammatikens formlære er læst.

Kl. VI g. (Jahr). Af Knudsen og Wallems læsebog læst og repeteret ca. 30 sider til stykket »Mieux que ça.« Hele formlæren repeteret og det vigtigste af syntaxen er gennemgaaet.

Realgymnasiet.

1ste klasse. (Jahr) Af Knudsen og Wallems læsebog fra »Le bon ménage« og ud, hvoraf det meste repeteret. Af grammatiken er formlæren repeteret og enkelte punkter af syntaxen — participium, konjunktiv og ordstilling — gennemgaaet. Retrovers'onsstykkerne i læsebogen er brugt til skriftlige øvelser. Wallems glossar er benyttet gennem hele skoleaaret.

2den klasse. (Jahr). Af Erckmann-Chatrians »Histoire d'un conscrit« er læst ca. 160 sider, hvoraf lidt extempore. Af grammatiken er syntaxen læst og delvis repeteret.

3die klasse. 2 t. ugentl. (Rektor). Af Knudsen og Wallems læsebog 63 sider af Thiers, Romieu, Daudet, Merimée, Vigny. I sidste halvår extemporallæsning (30 sider) af Erckmann-Chatrian's »Histoire d'un Conscrit«. Grammatiken fuldstændig repeteret. Udvalgte partier af Storm's Dialogues français.

Latingymnasiet.

Som i realgymnasiet.

Engelsk.*Middelskolen.*

Kl. IV p.g. (Grønvold). Brekkes læsebog for begyndere. Samtlige øvelsesstykker. Exemplerne delvis lært udenad. Alle

læsestykkerne til »The inn in Oak Forest», hvoraf læst de 4 første kapitler. Grammatiken i 1ste halvaar efter læsebogen, i 2det halvaar efter Løkkes grammatik til uregelmæssige verber. I andet halvaar 1 stil ugentlig efter eksemplerne i læsebogen. Leksen er hyppig (i regelen 2 timer) retroverteret fra norsk til engelsk. Grammatiken er gennemgaaet ved eksempler paa tavlen. Gloser 1 à 2 timer ugentlig.

Kl. IV g. (Jahr). Af Brekkes læsebog for begyndere er læst til »Rich Peter the Pedlar«. Alle øvelsesstykker er ved repetitionen lært udenad, og læsestykkerne altid blit gjenfortalte paa engelsk af eleverne. Grammatiken er læst efter læsebogen. Retroversionsstykkerne er først oversat mundtlig og senere brugt til skriftlige øvelser 1 gang om ugen paa skolen. Der er ofte skrevet korte diktater.

Kl. V p. (Grønvold) 5. t. Brekkes læsebog. Læst og repeteret: The village schoolmaster, the black cottage (12 sider). The old life boat. David Copperfield finds his aunt. The black Douglas. Extemporeret: Three stories. The Eagles nest. What a shovel did. On the ice. I 2 læsetimer er læst og gennemgaaet grammatikleksler i syntaxen, der er læst ud og repeteret. Alle eksempler er indøvet paa tavlen. Efter leksens overhøring er den retroverteret paa engelsk. I en læsetime er der holdt examination paa almindelig maade. En time anvendt til oversættelse af eksempler i Knudsens stiløvelser og en til stilskrivning. Stilen er begyndt paa skolen uden lærerens vejledning. Til stilskrivning er benyttet Brekkes stiløvelser for 6te kl. Saavidt mulig er der givet disciplene anledning til at udtrykke sig mundtlig paa engelsk.

Kl. V g. (Knap) 5 t. Brekkes læsebog for begyndere, 28 sider (fra pag. 75 og ud); repeteret grammatiken og eksemplerne efter lærebogen. Derefter læst og repeteret 54 sider af Brekkes læsebog for middelskolen. Formlæren efter Løkkes grammatik og meddelt de vigtigste regler af syntaxen. Stile paa skolen efter Knudsen og Løkkes stiløvelser for middelskolen.

Kl. VI g. (Knap) 5 t. Brekke, Engelsk læsebog for middelskolen fra pag. 49 »The Black Cottage« til pag. 161; resten af »The Settlers in Canada« extemporeret tilligemed de historiske stykker fra pag. 198 »The Black Douglas« til pag. 223 »Last Days of Charles I«. Løkkes lille grammatik; stile efter Knudsen og Løkkes stiløvelser; præpositioner og synonymmer efter samme bog; mundtlige øvelser i at oversætte fra norsk til engelsk.

VI p.g. (Jahr). Brekke, Engelsk læsebog for middelskolen fra side 42 »On the Ice« til side 257 »The Burial of Sir John Moore«. Heraf er hele stykket »The Settlers«, »The Last Days of Charles I« og »Monmouth« benyttet til extemporallæsning. Efter Brynildsens samling er der hver uge skrevet en skolestil, som er bleven fuldført hjemme. Løkkes lille grammatik læst og repeteret for syntaxens vedkommende og stadig forklaret ved eksempler. Stilene er tildels lært udenad, ligesom indholdet af de læste læsestykker jævnlig er gjengivet paa engelsk.

Realgymnasiet.

1ste klasse. (Grønbold) 4 t. Sommerfelt's Nyeste engelske forfattere. Læst og statarisk gennemgaaet i 2 timer: Malachi's Cove; The murder of Rizzio; The Siege of Gibraltar; The bushrangers and their Captain; Cuffs Fight with Dobbin. Extemporeret (1 time) Shepherds All etc. Quite so. How I found Livingstone. Ialt ca. 150 sider. Lunds ordsamling ca. halvdelen læst til extemporaltimer. Hver uge hjemme- og extemporalstil efter Knudsen og Løkkes stileøvelser for realgymnasiet. Løkkes store grammatik: Læst lydlæren, udvalgte dele af formlæren og syntax til artiklernes brug. Til praktisk brug af og til benyttet Afzelius dialoger oplæste paa engelsk, oversatte og derpaa gjenoversatte paa engelsk.

2den klasse. (Knap) 5 t. Sommerfelt's Nyeste engelske forfattere. De første 205 sider, tildels repeteret; stykkerne »The murder of Rizzio og The Siege of Gibraltar extemporeret. Løkkes grammatik. Lunds ordsamling. Stile efter

Knudsen og Løkkes stileøvelser for realgymnasierne. Extemporalstile og mundtlige øvelser efter Brynildsens materialier for middelskolens 6te klasse.

3die klasse. (Knap) 5 t. Sommerfelt's Nyeste engelske forfattere i udvalg, hvoraf nogle stykker kursusrisik; til kursusrisik læsning er ogsaa benyttet nogle stykker af Dickens Skizzer i udvalg. Lunds engelsk ordsamling. Løkkes grammatik. I hjemmestil hver uge efter Løkke og Knudsens stileøvelser for realgymnasiet samt extemporalstile efter Brynildsens materialier for realgymnasiet. Sommerfelts Engelsk literaturhistorie.

Latingymnasiet.

2den klasse. (Knap) 2 t. Brekke's lærebog i engelsk for begyndere gennemgaaet fuldstændig; i begyndelsen stadig gjenoptaget samtale- og retroversionsøvelserne. Formlæren repeteret i sammenhæng efter Løkkes engelske grammatik.

3die klasse. (Grønvold). Brekkes Engelsk lærebog for middelskolen fra »Last Days of Charles I« og ud. Af Sommerfelts Nyeste engelske forfattere er læst »Malachis's Cove«, »The Bushrangers and their Captain«, Cuff's Fight with Dobbin«, »William the Conqueror«, The Lark in the Gold Fields« og »The old Buccaneer«. Løkkes lille grammatik.

Latin.

Middelskolen.

Kl. IV (Schønheyder) 7 t. Læst og repeteret Axel Andersens læsebog i forbindelse med formlære efter Schreiners grammatik. Skriftlige deklinationsøvelser eller skriftlige oversættelser fra norsk til latin efter læsebogen.

Kl. V (Schønheyder) 7 t. Læst og repeteret fablerne og de 4 første feltherrer af Cornelius Nepos efter Axel Andersens udvalg. Repeteret formlæren og læst og repeteret kasuslæren og de vigtigste partier af sætningslæren efter Schreiners grammatik. I hjemmestil og i skolestil om ugen efter Lowums stiløvelsers første del.

Latingymnasiet.

1ste klasse. (Sagen) 9 t. Ciceros 2den og 4de tale mod Catilina. Sallusts Catilina cap. 1—51 incl. Af Ovids Metamorphoses ca 700 vers (de fire tidsaldre, Battus, Pyramus og Thisbe, Dædalus, Philemon og Baucis, Cadmus, Pentheus og Bacchus). Alt repeteret. Desuden læst Ciceros tale »De imperio Gn. Pompei« til sectio 15. Af Schreiners latinske sproglære er i 1 ugentlig time syntaxen leksevis gennemgaaet fra begyndelsen til pronominer § 293. Hver anden uge en hjemmestil og ugentlig en skolestil efter Andersen og Gjørs latinske stileøvelser.

2den klasse. (Sagen) 6 t. og 4 t. sammen med 3die kl. (Rektor). Ciceros tale »De imperio Gn. Pompei« fra cap. 10 ud. Ciceros Cato major. Livius 21de bog cap. 1—11 og 22de bog⁷ cap. 1—39. Sallusts Catilina cap. 1—51. Virgils Æneide 2den og 4de bog.

Et skriftligt hjemmearbejde hver anden uge og et extemporalt hver uge, indtil december stile efter Andersen og Gjørs stileøvelser, siden oversættelser efter Gjør og Johansens opgavesamling.

3die klasse. (Gjessing) 5 t. Horats's oder ca. 500 vers (I, 1, 9, 10, 20, 22, 38. II 2, 3, 7, 10, 14, 15, 16, 18, 19, 20. III. 9, 30. IV. 3, 5) Horats's breve ca. 600 vers. (I. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15.) Tacitus historier: Kampen mellem Otho og Vitellius (efter Weisses udvalg). Virgils Æneide 6te bog fra v. 500 ud.

Det til artium oplagte pensum i det væsentlige repeteret. Af Weisses »Romernes offentlige og private liv« det væsentlige angaaende statsforfatningen og statsmyndighederne (særlig §§ 22—46). Det vigtigste af literaturhistorien (efter Weisses »omrids«).

En hjemme- og en extemporal-oversættelse hver uge i 1ste halvaar; i 2det halvaar 1 extemporal-oversættelse hver uge og hjemme-oversættelse i regelen hveranden uge.

4 timer sammen med 2den klasse (Rektor). Af Livius's 22de bog cap. 1—40 læst og repeteret; derefter 2den bog af

Virgils Æneide ligesaa; derefter Cicero's Cato major. Grammatiken repeteret i sin helhed (i t. ugentl.)

Græsk.

Latingymnasiet.

1ste klasse. (Gjessing). Schou-Bruns læsebog. Af sammes grammatik læst og repeteret formlæren. Xenophons Anabasis 2den bog til cap. 5 læst og repeteret.

2den klasse. (Gjessing). Xenophons Anabasis 3die bog til cap. 3. Homers Iliade 1ste, 4de og 6te bog. Platons Kriton. Platons Apologi til cap. 12. Grammatik: Det vigtigste af syntaxen (efter Schou-Brun med forbigaaelser) til § 212. Det meste af Sechers græske mytologi.

3die klasse. (Gjessing). Homers Iliade 4de og 6te bog. Platons Apologi fra cap. 19 ud. Platons Kriton. Sophocles's Antigone.

Det til artium oplagte pensum repeteret. Det vigtigste af de attiske antikviteter (efter Christensens: »Det græske statsliv i oldtiden«). Hovedpunkterne af literaturhistorien (efter J. Aars: Græsk literaturhistorie). Det meste af Sechers græske mytologi. Repeteret formlæren og vigtigere afsnit af syntaxen (efter Schou Bruns grammatik)

Historie.

Middelskolen.

Kl. I g. (Ullmann). Oldtiden og middelalderen er gennemgaaede efter »En liden Verdenshistorie« af A. E. Eriksen (Se undervisningsplanen af $\frac{1}{3}$ 85). Først er nyt pensum frit fortalt af læreren, derefter oplæst af elever, og fuld forstaaelse sikret. Dernæst er eleverne øvede i saa frit og flydende som muligt at fortælle, hvad de har lært af bog og lærer. Landkart benyttes stadig; oftere forevises og forklares historiske billeder. De tre sidste maaneder repetition.

Kl. I p.g. (Jørgensen). Læst og repeteret samme pensum som I g.

Kl. II g. (Ullmann). Oldtidens historie (43 sider) efter læsebog for middelskolen af Dr. A. Ræder. Fremgangsmaade som i I g; dog læses nyt pensum ikke indenad. 3 maaneders repetition.

Kl. II p.g. (Fog). Gjennemgaaet Eriksens verdenshistorie fra den franske revolution. Derefter læst og repeteret Ræders verdenshistorie fra begyndelsen til middelalderen (pag. 50).

Kl. III g. (Fog). Middelalderens historie efter Ræders læsebog læst og repeteret.

Kl. III p.g. (Ullmann) Middelalderens historie efter Ræders læsebog (68 sider) Af og til foredrag af læreren med mere detailleret fremstilling af udvalgte hovedstykker. Fremgangsmaade forøvrigt og repetition som i II g.

Kl. IV g. (Ullmann). Tiden fra 1300 til den nordamerikanske frihedskamp (94 sider) efter Ræders læsebog. Foredrag af læreren. Eleverne har læst høit i Ræders »Historien i fortællinger«. Fremgangsmaade forøvrigt og repetition som i III p.g.

Kl. IV p.g. (Schønheyder). Fra Haakon Haakonsen til Karl den 12te efter Ræders læsebog læst og repeteret. Læsning i Ræders historiske fortællinger.

Kl. V g. (Schønheyder). Schjøth's verdenshistorie fra Peter den store og ud. Eriksens Nordens historie fra enevoldsmagtens indførelse og ud. Læsning i Ræders historiske fortællinger.

Kl. V p. (Johansen). Samme pensum som V g.

Kl. VI g. (Sagen). Repeteret verdenshistorien efter Schjøth's og Nordens historie efter Eriksens læsebog.

Kl. VI p. (Johansen) Ligesaa.

Realgymnasiet.

Iste klasse. (Sagen). Læst og repeteret oldtidens historie indtil »Romerrigets opløsning« efter Ræders læsebog, 1ste udgave. (Enkelte elever har benyttet den nyere mindre udgave).

2den klasse. (Sagen). Oldtidens historie efter Ræders lærebog fra »Diocletian« ud. Derefter Frankrigs historie indtil Napoleon III læst og repeteret efter Wallem og Schjøth's lærebog.

3die klasse (Sagen). Nordens historie læst og for den større del repeteret efter Eriksens lærebog Repetition af oldtidens historie efter Ræders og af Frankrigs historie efter Wallem og Schjøth's lærebog.

Latingymnasiet.

Som realgymnasiet.

Geografi.

Middelskolen.

Kl I g. (Jørgensen). Oversigt over verdensdelene. Europas geografi. Lærebog: D Kristensens »Udtog af geografien«.

Kl. I p g. (Inspektrisen). Samme pensum som I g., men benyttet Horns lille geografi.

Kl. II g. (Fog). Arstals geografi: Australien og Amerika. Indledningen. Repeteret Norge efter D. Kristensens »Udtog af geografien«.

Kl. II p.g. (Inspektrisen). Arstals geografi: Australien og af Amerika til § 11. Indledningen. Repeteret Norge efter Horns geografi.

Kl III p.g. (Grønvold). Geelmuydens geografi: Afrika og Asien læst og repeteret. Norges geografi efter samme bog repeteret i udvalgte afsnit.

Kl. III g. (Munch). Geelmuydens gografi: Amerika, Afrika og Asien læst og repeteret. Norges geografi repeteret efter Horns lille lærebog.

Kl. IV g. (Jørgensen). Arstals geografi fra Europa til Norden.

Kl. IV. p g. (Johansen). Arstals geografi fra Arabien til Danmark.

Kl. V g. som V p.

Kl. V p. (Johansen). Danmarks, Sveriges og Norges geografi samt den matematiske geografi efter Arstals lærebog.

Kl. VI g. (Munch). Det hele middelskolepensum repeteret efter Geelmuydens geografi.

Kl. VI p.g. (Johansen). Repeteret middelskolens pensum efter Arstals geografi.

Realgymnasiet.

1ste og 2den klasse. (P. Hougen). Den fysiske geografi efter Henrichsens lærebog læst og repeteret. Af den politiske geografi: Norge gennemgaaet efter Gundersens lærebog

3die klasse: Gundersens politiske geografi. Derefter repetition af det hele pensum i geografi.

Mathematik og regning.

Middelskolen.

Kl. I g. (Tønseth). De fire regningsarter i hele tal med og uden benævning. Hovedregning. O. Johansens regnebog 1ste hefte er benyttet.

Kl. I pg. (Bjørneng). Som gutteklassen.

Kl. II g. (Tønseth). Almindelig brøk og decimalbrøk. Hovedregning. O. Johansens regnebog 2det hefte benyttes.

Kl. II pg. (Bjørneng). Almindelig brøk og decimalbrøk med undtagelse af multiplikation og division af decimalbrøk. Lidt hovedregning. O. Johannessens 2det hefte.

Kl. III g. (Bjørneng). Repeteret hele brøklæren samt læst og repeteret enkelt og sammensat reguladetri; af og til hovedregning. O. Johannessens 2det og 3die hefte.

Kl. III p.g. (Holstad). Repeteret hele brøklæren. Enkelt reguladetri læst og repeteret. Lidt hovedregning.

Kl. IV g. (Holstad). Arithmetik: Eliassens bog fra begyndelsen til brøkers multiplikation. Geometri: Eliassens geometri første bog. Alle opgaver er hentede fra de brugte lærebøger. Regning: Repeteret sammensat reguladetri, Pro-

centregning og lettere opgaver af renteregning. Johannessens lærebog er benyttet. En time ugentlig anvendt til skriftlige opgaver.

Kl. IV p.g. (Holstad). I aritmetik er gennemgaaet de vigtigste sætninger i første bog af Eliassens aritmetik. Grund-sætningerne af geometrien samt nogle lettere geometriske konstruktioner. Reguladetri og procentregning.

Kl. V. p. (P. Hougen). Gennemgaaet brudne tal og ligninger til og med 3 ubekjendte. Stillet et par stykker i ligning. Eliassens bog benyttes. Enkelte afsnit er dog forbigaaede og i en omarbejdet form dikteret eleverne. De fleste opgaver er tagne fra Ole Johannesens aritmetik. I geometri er gennemgaaet fra begyndelsen til figurers fladeindhold. Ingen lærebog har været benyttet, men læresætningerne er dikterede eleverne og indøvede ved passende konstruktionsopgaver. I regning: Renteregning og diskonto. Ole Johannesens regnebog benyttet.

Kl. V g. (Holstad). Gennemgaaet og repeteret efter Eliassens lærebøger: Aritmetik: Hele brøklæren, ligninger med 1—3 ubekjendte, proportioner. Geometri: Fra cirkelen til læren om flader. Regning: Procentregning, renteregning, lettere opgaver i delingsregning. Johannessens bog benyttet. To timer om ugen anvendt til skriftlige arbejder paa skolen i sidste halvår.

Kl. VI g. (P. Hougen). Gennemgaaet ligninger med flere ubekjendte. Potenser og roduddragning. 2den grads ligninger. Et par timer i logaritmmer. Repetition. I geometri: Figurers fladeindhold. Konstruktion af lignedannede triangler med forskjelligt fladeindhold. Repetition. Konstruktions- og beregningsopgaver. Eliassens bog benyttet. I regning: Delings-, blandings-, cirkel- og klodsberegning. Indøvelse af alle tænkelige middelskoleexamensopgaver.

Kl. VI p.g. (Lie). Aritmetik som gutterne i VI, dog ikke 2den grads ligninger. Geometri: Efter Eliassens læst fra retliniede planfigurers fladeindhold ud bogen. Regning som VI g.

Realgymnasiet.

1ste klasse. (P. Hougen). Trigonometri efter Guldbergs lærebog gennemgaaet til § 3. Mange opgaver. Lært logaritmer. Brochs aritmetik gennemgaaet til decimalbrøk. Bonnevie og Sørensens geometri læst og repeteret diverse gange. Et par uger analytisk geometri, lette konstruktioner i det retvinklede koordinatsystem af rette linjer, cirkler, ellipser efter deres ligninger.

2den klasse. (Lie). Trigonometri: Guldbergs lærebog fra § 3 læst ud bogen. Stereometri: Guldbergs lærebog til sphærisk geometri. Analytisk geometri efter Guldbergs lærebog til parabelen. Aritmetik efter dr. O. J. Brochs lærebog fra begyndelsen til decimalbrøk.

3die klasse. (Lie). Analytisk geometri: Guldbergs lærebog fra parabelen ud bogen. Efter Guldbergs algebraiske analyse læst fra side 18—41 samt fra side 68 ud bogen. Aritmetik efter dr. O. J. Brochs lærebog. Fra potenser ud bogen. Derefter repetition af hele det matematiske pensum. Skriftlige opgaver hjemme og paa skolen.

Latingymnasiet.

1ste klasse. Aritmetik og trigonometri som i 1ste realg.

2den klasse. (Lie). Aritmetik, trigonometri og stereometri som i 2den realg.

3die klasse. (Lie). Dr. O. J. Brochs aritmetik fra decimalbrøk ud bogen. Derefter repetition af hele det matematiske pensum. Skriftlige opgaver hjemme og paa skolen.

Naturkundskab.*Middelskolen.*

Kl. II g. (P. Hougen). I 1ste halvaar har læreren fortalt og eleverne gjenfortalt. De vigtigste dyreformer af pattedyr og fugle paa denne maade gennemgaaet. I sidste halvaar har eleverne læst smaastykker efter bogen om de samme dyr. Et par botaniserture i sommertiden.

Kl. II p.g. (Holstad). Gjennemgaaet de vigtigste grupper af pattedyr og fugle. Læreren har fortalt om »Faunerne« og eleverne gjengivet det mundtlig. Gjennemgaaet uden brug af lærebog de forskellige plantedele. Ekspursioner i sommertiden.

Kl. III g. (P. Hougen). Dels paa ekspursioner, dels paa skolen ved hjælp af tegninger og planter samt modeller gjennemgaaet det vigtigste af planternes ydre bygning. Linnés system indøvet. I zoologi: Hvirveldyrene.

Kl. p.g. (K. Hougen). Som g.

Kl. IV g. (K. Hougen). Gjennemgaaet botaniken; familierne repeterede; plantebestemmelser paa skolen og paa ekspursioner. I zoologi: De lavere dyr.

Kl. IV p.g. (P. Hougen). Som IV g.

Kl. V g. (K. Hougen). Planternes indre bygning og liv. Ekspursioner. Fysiken efter Henrichsens lærebog; gjennemgaaelsen ledsaget af talrige eksperimenter.

Kl. V p.g. (K. Hougen). Som V g.

Kl. VI g. (K. Hougen). Det menneskelige legemes bygning. Repeteret hele middelskolens pensum i naturfag. Botaniske ekspursioner.

Kl. VI p.g. (Holstad). Repeteret middelskolens pensum i naturfag. Botaniske ekspursioner.

Realgymnasiet.

1ste klasse. (K. Hougen). Fysik: Læst og repeteret mekanik, akustik og optik. Kemi: Metalloiderne læst og repeteret. Botanik: Plantebestemmelser paa ekspursioner og paa skolen samt læst planternes ydre bygning. De i middelskolen udførte eksperimenter er ikke gjentagne i gymnasiet, af nye er i det væsentlige udført de samme, som omtales i skolens årsberetning for 18⁸⁹/₉₀, afsnit VII.

Følgende lærebøger har været benyttede: Prof. Schiøtz's fysik, prof. Hjortdahls kemi, konrektor Sørensens botanik og flora. Desuden realkandidat Petersens opgaver i fysik.

2den klasse. (K. Hougen). Fysik: Læst og repeteret

varmelæren; desuden læst magnetismen og af elektricitetslæren til »legemernes modstandsevne«. Kemi: Metallerne læst og repeteret. Gjennemgaaet de vigtigste mineraler og bergarter; som lærebog benyttet Corneliussens mineralogi. Botanik: De i Sørensens lærebog beskrevne plantefamilier. Plantebestemmelser som i 1ste klasse. Af eksperimenter er udførte væsentlig de samme som er anført i aarsberetningen for 18⁸⁹/₉₀, afsnit VII.

3die klasse. (K. Hougen). Gjennemgaaet alt det, som kræves til artium i naturfag. Under gennemgaaelsen af den elektriske induktion er ogsaa forklaret en model af en Grammes maskine, samt udført forskellige eksperimenter med en dynamomaskine, drevet af en gasmotor: bl. a. paavist, hvorledes dynamoen kan drive en elektrisk motor samt frembringe kraftigt buelys. I den sidste del af aaret en skriftlig opgave i fysik andenhver uge paa skolen.

Skrivning.

Middelskolen.

Kl. I g. og p.g. (Arnesen og Tønseth). Hareide og Ringdals skrivebøger benyttes.

Kl. II g. og p.g. (Arnesen og Bjørneng). Hareide og Ringdal, hefte II og III.

Kl. III g. og p.g. (Arnesen og Bjørneng). Hareide og Ringdal, hefte III og IV; 1 time ugentlig (gutterne 2).

Tegning.

Middelskolen.

Kl. II. Tegning af hjælpe Kors, kvadrat, ottekant, trekant og sekskant med indlagte, retlinjede, geometriske figurer. Udførelse i blyant.

Kl. III. Tegning af cirkelen med inddelinger; rosetter og bladformer, indskrevne i cirkel og kvadrat, efter Petersens tegneapparat, gruppe II. Udførelse i blyant; delvis optrækning med pen.

Kl. IV. Tegning af spiraler og bladformer efter Petersens tegneapparat, gruppe III. Udkast i blyant, optrækning med pen.

Kl. V. Tegning efter Petersens fortegninger, væsentlig palmetter, voluter etc. Udkast i blyant, optrækning med pen.

Kl. VI. Frihaandstegning: enkelte øvelser efter Petersens fortegninger og tidligere givne middelskoleopgaver. Projektionstegning: samtlige opgaver til øvelse efter Petersens vejledning i projektionstegning for middelskolen.

Realgymnasiet.

1ste klasse. Frihaandstegning: øvelser efter større fladeornamenter. Projektionstegning: efter Holst og Johannesens lærebog indtil opgave 20 — tilligemed en række udfyldende opgaver.

2den klasse. Projektionstegning: efter Holst og Johannesens lærebog fra opgave 20 til opgave 39 — tilligemed en række udfyldende opgaver.

3die klasse. Projektionstegning: efter Holst og Johannesens lærebog fra opgave 39 og bogen ud tilligemed supplerende opgaver, hvoriblandt samtlige tidligere givne artiumsopgaver. Frihaandstegning: klodser, enkeltvis og i grupper.

Gymnastik.

A. *Gutterne* har været delt i 4 partier:

1ste parti bestaaende af gymnasiets samtl. kl.	27 elever
2det » — - middelsk. VI og V gj.snitl.	51 —
3die » — - » IV og III »	56 —
4de » — - » II og I »	64 —

I ovennævnte elevantal fragaar:

Af 2det parti: 3 elever helt fritagne paa grund af henholdsvis: Blindtarmbetændelse, asthma, lyskebrok. 1 elev fritaget 2 mdr. paa grund af hjertehindebetændelse og 1 elev fritaget fra november for vand i knæet.

3die parti: 3 elever helt fritagne paa grund af: ydre legemlig feil, hoftedeledsbetændelse, svindelanfald 1 elev fritaget fra december ifjor for svindelanfald.

4de parti: 3 elever helt fritagne paa grund af: ydre legemlig feil, mavekatarh og alm. helbredshensyn 1 elev fritaget fra december af alm. helbredshensyn, 1 elev fritaget fra januar paa grund af svaghed efter lungebetændelse.

B. Af *pigerne* havde 6te middelskolekl. gymnastik kun i maaneder oktober—december med 2 timer pr. uge om eftermiddagen efter derom stærkt fremholdt ønske fra dem.

De øvrige piger fra middelsk V—I har havt gymnastik hele aaret med 2 timer pr. uge og været delt i 3 partier saaledes:

1ste parti, middelsk. V og IV, gj.snitl. 47 elever
2det » » III og II, » 47 »
3die » » I, » 28 »

I ovennævnte antal fragaar:

2 helt fritagne for henholdsvis vand i knæerne og blindtarmbetændelse. 4 delvis fritagne for længere tid: 2 for for kjølelse, 1 for mavebetændelse og 1 for lædering af v. arm (faaet under skiløbning).

Af 2det parti: 3 helt fritagne, 2 for alm. svaghed (brystet) og 1 for sting i siden. 3 delvis fritagne, 1 for bronchit, 1 for hovedpine og 1 for knæskade.

Af 3die parti: 3 helt fritagne, 1 for ydre feil, 1 for feildannelse i ryggen og 1 for blodforgiftning i læggen. 2 delvis fritagne for alm. forkjølelse og bronchit.

Undervisningen har for *gutterne* været 3 timer ugentlig, 1 time hver 2den dag. Løitnant Bentzons tabeller, støttet til kaptein Bjørnstads haandbog, har været befulgt og deraf er gjennemgaaet: Med 1ste parti tab. XVI—XXIII, 2det parti IX—XVIII, 3die parti VI—XI og 4de parti: I—VII. 1ste parti har desuden havt 1 times floretfægtning pr. uge; og med dette parti og 2det er derhos øvet de enkleste haandgreb og lidt forberedende skydeøvelser. Sprangøvelserne har for alle

partier været øvet noget videre og friere end efter tabellerne; herunder har partierne været delt i mindre afdelinger med hver sin fæste afdelingsfører, hvilket har vist godt resultat. Naar omstændighederne har tilladt, har gymnastikundervisningen været drevet ude i skolegaarden; herunder er øvet stavsprang samt lege, der ikke hensigtsmæssig kan øves i den forholdsvis lille gymnastiksal. Til exercitie m. v. har været anvendt 3 dage i august ifjor og 3 i juni iaar. Skydning med gymnasiets elever kunde kun for en del udføres ifjor paa grund af manglende skydebane i byens nærhed.

Ved *pigernes* undervisning er tabeller efter »Minnesboken« samt de af frøken Lampe opsatte, befulgt. Øvelserne har for pigernes vedkommende ogsaa været drevet ude i skolegaarden, naar veir og omstændigheder forøvrigt har tilladt.

Med samtlige saavel gutter som piger er gennemgaaet og øvet de forberedende svømmeøvelser paa land.

Interessen for gymnastik m. v. og iveren under øvelserne har været stor.

Forsømmelser paa grund af forbigaaende upasselighed, ildebefindende, mindre kvæstelser m. v. har ikke været saamange.

VII. Afgangsexamina 1897.

Middelskolen.

Latinlinjen.

Hovedkarakter.

Norem, Johannes ..... Meget godt (1,54)

Engelsklinjen.

Aanonsen, Samuel ..... Godt (2,70)

Andersen, Hans ..... Meget godt (1,97)

Coward, Herman ..... Meget godt (2,43)

Dahl, Nils	Meget godt	(2,36)
Dedekam, Finn	Meget godt	(2,29)
Haaversen, Jan	Meget godt	(2,18)
Hansen, Birger	Meget godt	(2,10)
Johnsen, Einar	Meget godt	(2,20)
Johnsen, Ludvig	Meget godt	(2,07)
Junker, Filip	Meget godt	(2,39)
Moseid, Harald	Udm godt	(1,36)
Nilsen, Magnus	Godt	(2,64)
Nilsen, Torvald	Meget godt	(1,93)
Pettersen, Peter	Meget godt	(1,67)
Schou, Ole	Meget godt	(2,36)
Smith, Aksel	Meget godt	(2,07)
Stray, Gunvald	Meget godt	(2,46)
Sørensen, Jørgen	Meget godt	(2,25)
Thorkildsen, Birger	Godt	(2,63)
Timenes, Arne	Godt	(2,64)
Vogt, Arne	Udm. godt	(1,47)

Bryn, Signe	Meget godt	(2,50)
Ellingsen, Olga	Meget godt	(2,21)
Heimbech, Marie	Udm. godt.	(1,47)
Isefiær, Marie	Meget godt	(1,75)
Jørgensen, Olga	Udm. godt	(1,50)
Jørgensen, Ragna	Udm. godt	(1,30)
Lie, Aagot	Udm. godt	(1,46)
Lund, Elise	Meget godt	(1,93)
Rasmussen, Magda	Meget godt	(2,13)
Stabel, Benedicte	Meget godt	(2,36)
Tobiassen, Sigrid	Meget godt	(2,18)
Wichmann, Martha	Meget godt	(2,43)

Privatister paa latinlinjen :

Nitter, Halfdan	Godt	(2,65)
Refsnes, Olav	Meget godt	(1,88)

Privatister paa engelsklinjen:

Abrahamsen, Gunnar	Godt	(2,64)
Kirsebom, Frantz	Godt	(2,60)
Maroni, Johan.....	Godt	(2,64)

Høegh, Birgitte	Meget godt	(2,00)

En elev og 2 privatister paa engelsklinjen bestod ikke examen.

Desuden underkastede Thomas Gunnufsen sig tillægsprøve i latin med karakteren 1,5 for skriftl. og 1,5 for mundtl. og Michael Aas i engelsk med karaktererne 2,5 og 2,5.

Til tillægsprøve i fransk fremstillede sig 4 kandidater med saadant udfald, at

Gunvald Faaland	fik karakteren	1,5
Sigmund Holmesland	- »	1,5
Einar Keim	- »	1,5
Tarald Stray	- »	1.

Til medlemmer af censurkomiteen til bedømmelse af de skriftlige besvarelser ved aarets afgangsexamen for 7de kreds, bestaaende af Kristianssands, Lillesands, Mandals og Farsunds skoler, var af kirke departementet beskikket efternævnte lærere:

I norsk: Adjunkt Munch, klasselærer Johansen. Suppleant: Cand. theol. Fladmark (Lillesand).

I tysk: Skolebestyrer Scharffenberg (Lillesand), klasselærer Eilifsen. Suppleant: Adjunkt Grønvold.

I engelsk: Rektor Sommerfelt, overlærer Ullmann. Suppleant: Skolebest. Scharffenberg

I latin: Adj. Sagen, adj. Schönheyder. Suppleant: Adj. Gjessing.

I matematik: Overlærer Lie, skolebestyrer Oftedal (Mandal). Suppleant: Klasselærer Holstad.

I tegning: Adj. P. Hougen, cand. Vesthassel (Farsund)
Suppleant: Klasselærer Holstad.

I skrivning: Skolebestyrer Arnesen, skolebestyrer Ofte-
dal. Suppleant: Klasselærer Jørgensen.

Til komiteens formand opnævntes rektor Sommerfelt.

Fællescensur afholdtes mandag den 14de juni.

Til censorer ved den mundtlige prøve beskikkedes:

I religion: Pastor Tandberg, klasselærer Tønseth.

I norsk: Overlærer Ullmann, adj. Grønvold.

I tysk: Adj. Munch, klassel. Johansen.

I engelsk: Overlærer Knap, skolebestyrer Scharffenberg,
klasselærer Jahr.

I latin: Rektor Sommerfelt.

I fransk: Overlærer Knap.

I historie: Adj. Gjessing, adj. Schönheyder.

I geografi: Adj. Sagen, klasselærer Jørgensen.

I matematik: Overlærer Lie, adj. P. Hougen.

I naturfag: Adj. K. Hougen, skolebest. Oftedal, klassel.
Holstad.

Klassisk examen artium 1897.

	Norsk stíl	Lat. overs.	Math. skr.	Religion.	Norsk&oldn.	Latin.	Latin.	Græsk.	Græsk.	Fransk.	Engelsk	Historie.	Math. m.	Ordenstal.	Antal fag.	Hovedkarakter.
Birkeland, Bernt Johannes ...	3	3	3	2	2	1	2	2	2		2	2	1	25	12	Meget godt.
Brodtkorb, Christian Johannes	3	3	4	2	2	1	2	1	1	2		3	3	27	12	Meget godt.
Kjennerud, Finn Reichborn ..	3	4	2	2	2	1	2	2	2	3		2	2	27	12	Meget godt.
Marstrander, Thina Sverdrup.	3	4	4	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	23	13	Meget godt.
Valeur, Frithjof	2	2	4	1	2	1	1	1	2	2		2	1	21	12	Meget godt.
Hansen, Martin Severin (Priv.)	3	3	2	2	2	2	2	2	3		4	3	3	31	12	Godt.

Realartium 1897.

	Norsk stíl.	Eng. stíl.	Math. skr.	Fysik skr.	Tegning.	Religion.	Norsk&oldn.	Engelsk.	Fransk.	Historie.	Geografi	Math. m.	Naturfag.	Ordenstal.	Antal fag.	Hovedkarakter.
Lyng, Alf	3	3	2	3	2	2	2	1	1	2	1	1	2	25	13	Meget godt.
Thorsen, Peter Anton.....	3	2	2	1	1	2	3	2	3	3	2	1	3	28	13	Meget godt.
Wilhelmsen, Anna.....	3	2	2	4	2	1	1	1	1	1	1	1	2	22	13	Meget godt.

Desuden underkastede Finn Kjennerud sig tillægsprøve i tegning med karakteren: Meg. godt.
En privatist rejiceredes ved klassisk, en ligesaa ved realartium.

Til censorer ved den mundtlige examen artium ved Kristianssands kathedralskole var beskikkede:

- I latin og græsk: Rektor Schreiner (Kristiania).
- I norsk og oldnorsk: Rektor Gjessing (Arendal).
- I engelsk og fransk: Adj. Kleven (Arendal).
- I religion: Adj. Elligers (Arendal).
- I historie: Prof. Storm (Kristiania).
- I geografi: Adj. P. Hougen.
- I naturfag og matematik: Stipendiat Tornøe.

VIII. Samlinger og bibliothek.

Den zoologiske samling.

A. Hvirveldyr.

Pattedyr.

Lemur, Maki,

Mus musculus, Husmusen, gave fra skoleelev Eyvind Platou.

Dasyprocta, Aguti, gave fra skoleelev Skjold Gulbrandsen.

Cystophora cristata, klapmøsse.

Fugle.

Picus martius, gjertrudsfugl, Birkenæs.

Tetrao Tetrix, Aarhane, lys Varietet, Finland.

Do. do. do. Hodne, gave fra
Kjøbmand J. Gundersen.

Larus marinus, havmaage, Flekkerø.

Fuligula cristata, topand, han, Randøsund.

Uria troile, ringvia, lomvi, Sognvaar, gave fra skoleelev
Mikal Aas.

Uria troile, ringvia, lomvi, Sognvaar, unge, Færøerne.

Puffinus, skrabe, Færøerne.

Do. do, unge, Færøerne.

Krybdyr.

Echidna, ørkenhugorm, gave fra grosserer Martens.

Fiske.

Platessa Flesus, skrubben, gave fra skoleelev Frithjof Valeur.

B. Løddyr.

Maja, Sandkrabbe, Kristianssand, gave fra skoleelev Frantz Kirsebom.

210 arter af norske Coleoptera, bestemte og lokaliserede, gave fra overlærer Ullmann.

F. Tarmløse.

Koralstok fra Saltentjorden, gave fra frk. Hildur Rørdam.

G. Laveste Dyr.

Kiselsvamp fra det stille hav, gave fra kontorist Arne Moe.

H.

Faarchoved fra Færøerne.

Stykke af et hjortehorn, gave fra kontorist Arne Moe.

Hjernen af en nøddeskrige, gave fra skoleelev Frithof Valeur.

Fjær af en kasuar, gave fra kontorist A. Moe.

Kjæver af sagfiske, gave fra skoleelev Norman Just.

Ædderkoppe indesluttede i en jordklump, gave fra tobaksarbejder Otto Hansen.

Usædvanlig stor hummerklo, gave fra kontorist A. Moe.

Stort hvepsere.

Den botaniske samling.

Stykke af en birkestamme med eiendommelig sammen-
voxning, gave fra gaardbr. Simen Gaaseflaa.

Et stykke kavarod, gave fra kontorist A. Moe.

Et stykke kanelrod, gave fra den samme.

Cacaopulver, gave fra frk. Hildur Rørdam.

Den mineralogiske samling.

2 stkr. erts fra kaliforniens guldgruber, gave fra skoleelev
Johannes Norem.

Et stykke udsmetet Kobber fra Røraas, gave fra kontorist
A. Moe.

Eiendommelig formet Lersten fra Graatenmoen, gave fra
den samme.

17 mineralprøver, hovedsagelig fra Amerika, gave fra frk.
Hildur Rørdam.

Den ethnografiske og historiske samling.

Gammelt urkjede.

Gammel udskaaren speile fra Horverak.

Gammel entrehage, gave fra skoleelev Thomas Thomassen.

2 jordfundne flinteapparater, gave fra gaardbr. Salve Justnæs.

Gammel lugteflaske af messing, gave fra kontorist A. Moe.

Model af en pulk, gave fra den samme.

Gammel salmebog, gave fra den samme.

Model af et skib fra Java, gave fra skibskapt O. Dahl.

Riispotte fra Java, gave fra den samme.

Tepper og beklædningsgjenstande fra Sydhavsøerne, gave
fra skoleelev Einar Keim.

Japanesisk thermometer, gave fra student Thomas Gunnulsen.

Primstavastryk, gave fra skoleelev Magnus Nilsen.

Stykke af en marmorsøile fra Karthago, gave fra kontorist A. Moe.

Stykke af en marmorsøile fra Kairo, gave fra den samme.

Stykke af et mosaikgulv fra Karthago, gave fra den samme.

Stykke af en mursten fra en ægypt. ruin, gave fra den samme.

Stykke af en stenøxe fra venskabsøerne, gave fra den samme.

Japanesisk kobberspeil, gave fra den samme.

Tøi fra Sydhavsøerne, gave fra den samme.

Kanomodel fra Venskabsøerne, gave fra den samme.

Drikkekar med sugeapparat, gave fra den samme.

Slips af slangehud, gave fra den samme.

Japanesisk parasol, gave fra den samme.

2 par tøfler fra Sydhavsøerne, gave fra den samme.

Gammel stentøiskande, gave fra den samme.

Pilespids af flint, gave fra den samme.

Kam fra Sydhavsøerne, gave fra den samme.

Bælter fra do., gave fra den samme.

Myntsamlingen.

Forskjellige kobber- og sølvmynter, gave fra kontorist A. Moe.

Forskjellige kobber- og sølvmynter, gave fra skoleelev Kristian Barth Simonsen.

Pengeseddel fra Argentina, gave fra skoleelev Mikal Aas.

For ovennævnte gaver aflægges skolens forbindtligste tak.

Sommerfelt.

NB. Bibliothekets tilvæxt trykkes særskilt.

Læremidler.

Ordbøger.

- Berg, C. Græsk-dansk ordbog til skolebrug. Kjøbenhavn 1864.
 Brynildsen, J. Engelsk-norsk ordbog. Krania 1886.
 Brynildsen, J. Norsk-engelsk ordbog. Krania 1892.
 Cremer, Hermann. Biblisch-theologisches Wörterbuch der neu-testamentlichen Gräcität. Gotha 1893.
 Diez, Friedrich. Etymologisches Wörterbuch der romanischen sprachen. Bonn 1869—70.
 Eberhard, Johan August. Synonymisches Handwörterbuch der deutschen sprache. Leipzig 1896.
 Flügel, Felix. English-German and German-English Dictionary. Braunschweig 1894.
 Johansen, Nygaard, Schreiner. Latinsk ordbog. Krania 1887.
 Kaper, J. Dansk-norsk-tysk haandordbog. Kjøbenhavn 1889.
 Kaper, J. Tysk-dansk-norsk haandordbog. Kjøbenhavn 1895.
 Larsen, A. Svensk ordbog for danske og norske. Kjøbenhavn 1866.
 Lübker, Fr. Reallexikon des classischen Alterthums. Leipzig 1860.
 Nordisk conversationslexikon. Redigeret af Møllerup, Pullich og G. Storm. Kjøbenhavn 1884—90.
 Nordisk conversationslexikon. Redigeret af Møllerup, Pullich og G. Storm. Supplement. Kjøbenhavn 1890.
 Sanders, Daniel. Wörterbuch der deutschen sprache. Leipzig 1860—65.
 Sick, Chr. Fransk-dansk-norsk haandordbog. Kjøbenhavn 1883.
 Villatte, C. Parisismen. Berlin 1884.
 Webster. Complete Dictionary of the English Language. London 1882.

Almindelig og klassisk sprogvidenskab.

- Andersen, A. Udvalg af latinske forfattere. Krania 1890.
 Brun, Schou. Græsk grammatik. Kjøbenhavn 1885.
 Brun, Schou. Græsk læsebog. Kjøbenhavn 1885.

- Gjør og Johansen. Opgaver til oversættelse fra latin. Kr.ania 1868.
- Guhl, Ernst und Koner, Vilh. Das Leben der Griechen und Römer. Berlin 1862.
- Lhomond Holzer. Urbis Romæ viri illustres. Stuttgart 1895.
- Listov, Chr. Latinsk elementarbog. Kj.havn 1868.
- Lowum, A. Latinske stiløvelser. Kr.ania 1890.
- Madvig, Joh. N. Titus Livius. XXI—XXV. Kj.havn 1886.
- Schreiner, E. Latinsk sproglære. Kr.ania 1871.
- Voss, P. Udvalg af latinske klassikere. 2 expl. Kr.ania 1883.
- Weller, G. Lateinisches Lesebuch aus Livius. Leipzig.

Oldnorsk (ældre germanisk) sprogvidenskab.

- Asmundarson, Valdemar. Islendinga sögur. Reykjavik 1891—96
- Petersen, N. M. Historiske fortællinger om islændernes færd hjemme og ude. Kj.havn 1868.

Nyere sprog.

- Aars, J. Norske retskrivningsregler. 1890.
- Baruël og Michelsen. Franske prosastykker. Kj.havn 1878.
- Bentzen, Anna. Engelske stiløvelser. Kr.ania 1888.
- Bjørset, K. Norsk grammatik til skolebrug. Kr.ania 1897.
- Broch og Seip. Udvalg af norske og danske læsestykker. Kr.ania 1888.
- Brynildsen, J. Materialier til engelske stile. 4 expl. Kj.havn 1890.
- Brynildsen, J. Materialier til engelske stile. 2den samling. 3 expl. Kr.ania 1892.
- Bødtker og Høst. Lærebog i fransk for begyndere. Kr.ania 1896.
- Bødtker og Høst. Franske læsestykker for gymnasiet. Kr.ania 1897.
- Choix de nouvelles modernes. Zum Schulgebrauch herausgeg. von Dr. Wychgram. Bielefeld und Leipzig 1895.
- Eriksen, A. E. Norske læsestykker for middelskolens øverste klasse. Kr.ania 1890.

- Eriksen, A. E. Udvalg af norske og danske forfattere. I. Kr.ania 1882.
- Fosse, K. Pensum i norsk ved middelskoleexamen. Kr.ania 1896.
- Gregersen, E. Dansk-franske øvelser. Kj.havn 1865.
- Gundersen, B. Tysk læsebog for middelskolens høiere klasser. Kr.ania 1886.
- Gundersen, B. Tysk læsebog for middelskolens høiere klasser. 2den rettede udgave. Kr.ania 1890.
- Gundersen og Larsen. Tysk grammatik for begyndere. Kr.ania 1896.
- Hammerich, M. Svenske læsestykker. 4 expl. Kj.havn 1867.
- Hofgaard, S. N. Tysk grammatik. Kr.ania 1888.
- Hofgaard, S. N. Kortfattet tysk grammatik. Kr.ania 1890.
- Hougen, Knut. Retskrivningsler og ordlister. Kr.ania 1895.
- Jensen, Joh. Exempelsamling ved den første grammatiske undervisning. Kr.ania 1870.
- Jensen, P. A. Læsebog i modersmaalet. Bergen 1860.
- Kaper og Simonsen. Tysk læsebog for de høiere klasser. 3 expl. Kj.havn 1872.
- Knudsen, D. F. Tysk elementar- og læsebog. Kr.ania 1892.
- Larsen, Chr. Lære- og haandbog i det tyske forretningsprog. 2den del. Kr.ania 1876.
- Lassen, Hartvig. Læsebog i modersmaalet. Kr.ania 1861. 6 expl.
- Løkke, Jakob. Tyske læsestykker med oplysende anmerkninger. I. 2 expl. Kr.ania 1871
- Mikkelsen, Kr. Dansk sproglære. Kj.havn 1894.
- Müller, Sigurd. Samlinger fra den danske literatur. Kj.havn 1895.
- Pauss og Lassen. Læsebog i modersmaalet. Kr.ania.
- Pauss og Lassen. Tyske læsestykker for 4de—6te middelskoleklasse. Kr.ania 1887.
- Recueil de contes et récits pour la jeunesse. I & II. Mit Anmerkungen — vom Dr. Wychgram og E. Tournier. Bielef. und Leipz. 1892 & 95.

- Ross, Hans. Lærebog i engelsk for middelskolen. I Kr.ania 1872.
- Sagen, L. Læsebog i modersmaalet. Omarb. af P. Stub. Bergen 1861.
- Sanders, D. Deutsche sprachbriefe. Berlin 1881.
- Schmidt, J. Grammatik der englischen sprache. Berlin 1892.
- Schram, J. Engelske stiløvelser for realgymnasiet. II. 4 expl. Kr.ania 1886.
- Schjøtt og Goldschmidt. Fransk fortsættelsesbog. I. Kj.havn 1896.
- Sommerfelt. Nyeste engl. forfattere i udvalg. 2det oplag. Kj.havn 1895. 2 expl.
- Thaning, Kirstine. Engelske billedgloser med textøvelser. Kj.havn 1892.
- Thaning, Kirstine. Engelsk fortsættelsesbog. Kj.havn 1896.
- Voss, P. Deutsches lesebuch für die mittelschule. Kr.ania 1896.
- Western, A. Norske retskrivnings-ordlister. Kr.ania 1894.

Theologi.

- Bibelen. Udg. af det norske bibelselskab. Kr.ania 1892.
- Forfang og Klykken. Fortællinger for skole og hjem, ordnede efter katekismen. Kr.ania 1889.
- Holm og Kaurin. Salmer og sange for religionsundervisningen. Kr.ania 1897.
- Jensen og Svensen. Bibelhistorie for middelskolen. Kr.ania 1897.
- Schjoldager, D. Illustreret bibelhistorie. Kr.ania 1896.
- Sverdrup, J. R. Forklaring til Luthers lille katekisme. Kr.ania 1897.
- Thormodsæter, S. Bibelske læsestykker for middelskolen. I. Kr.ania 1890.

Verdenshistorie.

- Daa og Drolsum. Illusteret verdenshistorie. Kr.ania 1880.
- Eriksen, A. E. En liden verdenshistorie. Kr.ania 1893.
- Ræder, A. Historisk lærebog for middelskolen. 2 expl. Kr.ania 1894.

Ræder, A. Historien i fortællinger for skolen og hjemmet. 2
expl. Kr.ania 1895.

Nordens historie.

Kristiansen, O. Læsebog i Nordens historie Kr.ania 1895.

Ottosen, J. Lærebog i Nordens historie. Kjøbenhavn 1893.

Middelalderens og den nyere historie.

Burman, K. Die Entdeckung von Amerika. 3 expl. Stuttgart.

Dickens C. A Childs history of England. 3 expl. Leipzig
1853—54.

Guizot. Histoire de la révolution d'Angleterre. Erklært von
B. Graeser. III, 2. 3 expl. Berlin 1883.

Irwing, W. Successors of Mahomet. 3 expl. Leipzig 1850.

Macaulay. Critical and Historical Essays. I. 3 expl. Leipzig
1850.

Mignet. Histoire de la revolution Française. Herausgeg. von
Seedorf. I. 2 expl. Bielef. und Leipz. 1890.

Scott, W. Tales of a Grandfather. 3 expl. Edinb. 1869.

Stanhope. The Reign of Queen Anne. 3 expl. Leipz. 1871.

Thierry, A. Histoire de la conquête de l'Angleterre par les
Normans (Livres III et IV). Mit Anmerkungen von M.
Schmidt. Bielef. und Leipz. 1894.

Voltaire. Charles VII. 3 expl. Münster.

Geografi.

Arstal, A. Lærebog i geografi. 3 expl. 1893.

Byrjolsson, K. Lande og folk. Skildringer til brug ved den
geografiske undervisning. Hjørring.

Heggtveit, H. G. Fra Nordens natur og folkeliv. Kr.ania 1880.

Mathematik.

Burchhardt, W. Mathematische Unterrechtsbriefe. III. Gera 1893.

Gerz, K. Arithmetisk opgavesamling. 19 expl. Kr.ania 1875.

Munthe-Kaas, H. Opgaver i regning og konstruktionstegning
ved afgangsexamen. 25 expl. Fr.hald 1892 & 97.

Petersen, A. Kortfattet lærebog i projektionstegning for middelskolen. Kr.ania 1886.

Zoologi.

Boas, J. Lærebog i zoologien. Kjøbenhavn 1888.

Brehm, A. E. Fuglenes liv. Oversat af P. Mariager. Kjøbenhavn 1876.

Brehm, A. E. Krybdyrenes og paddernes, fiskenes samt de lavere dyrs liv. Kjøbenhavn 1879.

Brehm, A. E. Pattedyrenes liv. Kjøbenhavn 1881.

Gegenbaur, C. Lehrbuch der Anatomie des Menschen. Leipzig 1890.

Stuxberg, A. Djurriket. Bilder ur djurens värld för hem och skola. Stockholm 1889.

Andre naturvidenskaber.

Getz, K. Lærebog i fysik for middelskolen. Kr.ania 1896.

Hjortdahl, Th. Kortfattet lærebog i anorganisk kemi. Kr.ania 1888.

Reusch, H. Læren om stenene og jordklodens bygning. Kr.ania 1897.

Æsthetik.

Schmidt, R. Guder og mennesker. 4. udg. Kjøbenhavn 1878.

Skolevidenskab.

Nicolaisen, J. Fortællinger for begynderundervisningen. Kr.ania 1892.

Niemeyer, E. Deutsche Aufsatz-Entwürfe für höhere Schulen. Berlin 1886 & 88.

Niemeyer, E. Schulreden. Berlin 1885.

Paulsen, Fr. Geschichte des gelehrten Unterrichts. Leipzig 1885.

Rasmussen, V. Lærebog om dyr efter anskuelsesprincippet. Kjøbenhavn 1897.

- Redard, E. La composition française. Paris 1895.
 Rogstad, Anna. De syv skoleaar. Praktisk vejledning for
 norskundervisningen. Kr.ania 1897.
 Rudin, W. Ord til ungdommen. Upsala 1894.
 Rørholt, A. Repetitionskursus i norsk stil. Kr.ania 1895.
 Schiller, H. Handbuch der praktischen pädagogik. Leipz. 1890.
 Sigholt, M. 100 opgaver i norsk stil. Kr.ania 1874.
 Svahn, O. Lärobok i välläsning. Stockholm 1882.
 Wellesen, J. Emner til retskrivning og stil. Kr.ania og
 Bergen 1893.
 Ziegler, J. »Ja — men«. Et ord til de unge. Oversat.
 Kr.ania 1897.

Skjønliteratur.

- Andersen, H. C. Eventyr og historier. Kjøbenhavn 1893.
 Ibsen, H. Hærmændene paa Helgeland. 5 expl. Kjøbenhavn 1878.
 Ibsen, H. Kongsemnerne. 4 expl. Kjøbenhavn 1894.
 Holberg, L. Den politiske kandestøber. 12 expl. Kjøbenhavn 1868.
 Holberg, L. Erasmus Montanus. 8 expl. Kjøbenhavn 1869.
 Wergeland, H. Den engelske lods. 5 expl. Kjøbenhavn 1881.
 Oehlenschläger, A. Aladdin. 16 expl. Kjøbenhavn 1864. Udg.
 ved Liebenberg.
 Oehlenschläger. Hakon Jarl hin rige. 10 expl. Kjøbenhavn 1867.

Oversættelser af udenlandsk litteratur.

- Kerfstedt, A. Smaa og store. Autoriseret udgave af R. Aubert.
 Kr.ania 1888.
 Shakespeare, W. Julius Cæsar. Oversat af H. Lassen. 7 expl.
 Kr.ania 1882.
 Shakespeare, W. Kjøbmanden i Venedig. Oversat af H.
 Lassen. 6 expl. Kr.ania 1882.
 Shakespeare, W. Macbeth. Overs. af H. Lassen. 6 expl.
 Kr.ania 1883.

Udenlandsk litteratur.

- Augier, E. et Sandeau, J. Le gendre de m. Poirier. Bielef.
 u. Leipz.

- Delavigne, C Louis XI. Mit Anmerkungen von A. Benecke. Bielef und Leipz. 1887.
- Dickens. Sketches. I udvalg ved Jak Løkke. 3 expl. Kr.ania 1881.
- Erckmann-Chatrian. Histoire d'un concrit de 1813. Mit Anmerkungen von Bandow 5 expl. Bielef. und Leipz. 1895.
- Erckmann Chatrian. Waterloo. Mit Anmerkungen von Sahr. Bielef. und Leipz. 1894.
- Goethe. Herman und Dorothea. Mit Anmerkungen von Denzel. 3 expl. Stuttgart 1873.
- De Maitre, X. Le lepreux de la cité d' Aoste. Les prisonniers du Caucase. Mit Anmerkungen von Fr. d'Margues. 4 expl. Bielef. und Leipzig 1895.
- Marryat. The children of the new forest. 6 expl. Leipzig 1848.
- Scribe, E. Le verre d'eau. Mit Anmerkungen von Rauch. Bielef. und Leipzig 1894.
- Madame de Sévigné. Lettres choisies. 2 expl. Paris 1885.
- Souvestre, E. Histoires d'autrefois Paris 1854. 3 expl.
- Souvestre, E. Les anges du foyer. 3 expl. Paris 1883.

Periodiske skrifter.

- For kirke og kultur. Udg. af Chr Bruun og Thv. Klavenes. Kr.ania 1896—97.
- Universitets og skoleannaler 1886—96.

IX. Fortegnelse over de ved skolen brugte lærebøger.

I religion.

- Vogts mindre bibelhistorie.
 Vogts bibelhistorie for middelskolen.
 Luthers katekisme.
 Sverdrups forklaring.
 Vogts kirkehistorie.

I norsk og oldnorsk.

Eriksen og Paulsen. Norsk læsebog, 2den del.

Eriksen. Norske læsestykker for middelskolens øverste klasse.

Pauss og Lassens læsebog.

Hofgaard. En liden norsk grammatik.

Hofgaard. Norsk grammatik.

Platou. Norsk grammatik.

Aars. Retskrivningsregler.

Norby. Omrids af litteraturhistorien.

Mosling. Holdepunkter.

Eriksen. Litteraturhistorie.

Nygaard. Oldnorsk læsebog for begyndere.

Nygaard. Udvalg af den norrøne litteratur.

Nygaard. Oldnorsk grammatik.

I tysk.

Knudsen. Elementarbog.

Voss. Deutsches Lesebuch.

Pauss og Lassen. Tysk læsebog.

Johansen. Tysk grammatik.

Hofgaard. Tysk grammatik.

Norby. Tyske stileøvelser.

Hofgaard. Tyske stileøvelser.

Knudsen. Tyske stileøvelser.

Kristiansen. Tyske stileøvelser.

Kristiansen. Tyske stil- og taleøvelser.

I latin.

Andersen. Latinsk læsebog.

Andersen. Udvalg af latinske forf.

Hofgaard. Opgaver i latinsk stil.

Schreiner. Latinsk grammatik.

Gjør og Johansen. Opgaver til latinske oversættelser.

Andersen og Gjør. Latinske stileøvelser.
Weisse. Romerske antikviteter.

I græsk.

Schou-Brun. Græsk læsebog.
Schou Brun. Græsk grammatik.
Christensen. Det græske statsliv i oldtiden.
Secher. Græsk mythologi.

I engelsk

Brekke. Lærebog i engelsk for begyndere.
Brekke. Engelsk læsebog for middelskolen.
Sommerfelt. Engelsk læsning for gymnasiet.
Sommerfelt. Nyeste engelske forfattere i udvalg.
Sommerfelt. Engelsk litteraturhistorie.
Løkke. Engelsk grammatik.
Knudsen og Løkke. Engelske stileøvelser.
Western. Engelsk grammatik for middelskolen.

I fransk.

Knudsen og Wallem. Fransk læsebog 1ste og 2den del.
Knudsen. Fransk grammatik.

I historie.

Erichsen. En liden verdenshistorie.
Ræder. Historisk lærebog for middelskolen.
Ræder. Lærebog i oldtidens historie.
Schjøth. Verdenshistorie.
Erichsen. Norges, Sveriges og Danmarks historie.
Schjøth og Wallem. Frankriges historie.

I geografi.

Horn. Geografi I.
Kristensen. Udtog af geografien.
Arstal. Geografi for middelskolen.

Gundersen. Udtog af den politiske geografi.
 Johannesen. Matematisk geografi.
 Henriksen. Lærebog i fysisk geografi.

I naturkundskab.

Sørensen. Dyr- og planterigets naturhistorie.
 Sørensen. Norsk flora.
 Henrichsen. Lærebog i fysik.
 Schjøtz. Fysik.
 Hjortdahl. Kemi

I regning og matematik.

Johannesen. Praktisk regnebog.
 Eliassen. Geometri.
 Eliassen. Arithmetik.
 Broch. Arithmetik.
 Bonnevie og Sørensen. Plangeometri.
 Guldborg. Stereometri.
 Guldborg. Trigonometri.
 Guldborg. Analytisk geometri.
 Guldborg. Algebraisk analyse.

I skrivning.

Hareide og Ringdal. Skrivebog.

X. Skole- og indskrivningspenge. Skole- beneficier.

Indskrivningspenge udgjør baade i gymnasierne og i middelskolen 2 kr. Skolepengene udgjør for begge gymnasiernes 3 klasser 144 aarlig, for middelskolens 6te, 5te og 4de klasse 96, for 3die 72, for 2den 64 og for 1ste 56 kroner.

For brødre gives saadan moderation, at den ældre (den som gaar i høieste klasse) betaler fuldt ud, den anden 3 fjerdedele, den 3die halvparten af den for deres respektive klasser bestemte sum, medens 4de og følgende blive gratister.

Hvis af flere samtidig skolesøgende brødre en er gratist, og denne er den ældste, erholder den 2den og følgende moderation, som om han var fuldt betalende; hvis derimod en af de følgende er gratist, trækkes hans skolepengebeløb, beregnet efter klassens ordinære skolebetaling (uden moderation), fra det beløb, som samtlige brødres skolepenge med den regulære moderation udgjør; hvis ogsaa en tredje broder faar fri skolegang, beregnes dennes værdi derimod kun efter den moderate skolebetaling, som han skulde erlægge under forudsætning af, at alle var betalende elever. (Dept rundsk. 4/9 89).

I det forløbne skoleaar har til fripladse været bevilget kr. 2725.

Thues legats renter har været uddelt som flidsbelønning til 1 discipel af 3die lg, 1 af 2den lg. og 1 af 1ste rg. med hver en trediedel.

Efter skolelovens § 55 skal skolepenge betales *forskuudsvis* for hvert kvartal uden nogen afkorting, om discipelen *optages i* eller *udgaar* af skolen i løbet af samme.

Og reglementets § 36 lyder saaledes: Er skolepengene for en elev ikke erlagte inden kvartalets udløb, er rektor, naar han af kassereren derom underrettes, forpligtet til at nægte en saadan discipel adgang til skolens undervisning.

XI. Forskjellige bemærkninger.

I medio december og medio april afholdtes i 4 dage tentamen i de skriftlige examensfag for klasse VI.

Den skriftlige del af aarsexamen afholdtes mellem 11te og 16de juni. Den mundtlige del af examen artium og afgangsexamen begyndte den 12te juni, af aarsexamen den 18de og fortsattes til den 30te juni, hvorpaa examens udtald bekendtgjordes den 2den juli.

Skoletiden har i de to sidste aar været ordnet saaledes, at der begyndes kl. 8,40 og sluttes kl. 2 med en fritid af 10 minutter mellem hver undervisningstime, som udgjør 45 minutter. Et noget længere frikvarter (paa 15 à 20 minutter) en gang om formiddagen har man ikke fundet hensigtsmæssigt, da eleverne i det temmelig trange gaardsrum i vintertiden ikke har tilstrækkelig plads til bevægelse og ved et længere ophold ude er udsatte for forkjølelse. Spørgsmaalet agtes forøvrigt taget under fornyet overveielse

---

Da skolen kun har *een* indgang fra gaardspladsen, er elevernes indstrømmen ved friminutternes udløb — for at forebygge uorden og trængsel — bleven ordnet paa følgende maade: Naar klokken lyder første gang, samler eleverne sig klassevis hver paa sin bestemte plads i gaarden, hvorpaa de gaa ind hver efter sin tur: pigerne først fra øverste klasse til de nederste, derpaa gutterne i samme orden. En af de inspirerende lærere stiller sig ved indgangstrappen for at paase, at indvandringen foregaar med ro og orden. Naar klokken efter to minutters forløb lyder 2den gang, forudsættes det, at alle er i sine klasser og at undervisningen kan gaa i gang

---

Af afdøde professor Johnsons bogsamling, der oprindeligt var skjænket til universitetet, blev paa henvendelse fra herværende geistlige og theologer samt katedralskolens rektor, en del overdraget til Kr.sands katedralskole for at udgjøre

en særegen afdeling af sammes bibliotek og samtidig tjene som et stiftsbibliotek for Krsands stifts geistlighed.

Denne bogsamling blev i høsten 1896 hidsendt, men henlaa i nogen tid uoppakket af mangel paa lokale til dens opstilling. Efterat man imidlertid havde erholdt et saadant irtdil videre overladt i det nye børneasyl i Toldbodgaden, er samlingen ved velvillig bistand af res. kap. Brochmann, som har vist megen interesse for dens nyttiggjørelse, nu opstillet, ordnet og katalogiseret. For denne hr. pastorens værdifulde bistand udtaler skolen ham herved sin forbindtligste tak.

Samlingen udgjør ialt ca. 3000 bind vel konditionerede bøger. Udlaanet, der foregaar i time ugentlig, besørges indtil videre velvilligt af pastor Brochmann.

Den 17de mai deltog kathedralskolens elever som sædvanligt i det fælles børnetog. Man stansede paa den aabne plads ved retranchementet, hvor rektor holdt følgende tale til ungdommen:

»Dersom vi idag, venner, kunde gjøre som fuglen, hæve os paa vinger og svæve høit og vidt over Norges dale, hvad skulde vi vel da skue? — Et land og et folk i sit fagreste festskrud: Naturen klædt i sin skønneste dragt; blaaveis og viol blaaner i bakkerne; bjærken staar i sit yndige lysegrønne, hæggen dryssende hvid; bækken danser muntert nedover lien; lærken slaar sine triller i sky; aarhanen buldrer i aasen. — Og overalt fra Lindesnæs til Nordkap — fra grænsen til den ytterste holme skulde vi se Norges skjønneste farver bølge i vinden; vi skulde høre glædessalver tordne fra fjeld til fjeld, høre musik, sang og jubelraab fylde luften; skue skarer af festligklædte mænd og kvinder strømme sammen til stevne.

Hvad betyder alt dette? — Vi ved det, venner. Det er den 17de mai.

Hvad er da den 17de mai? Hvad er det, som skiller

denne dag fra alle de øvrige dage og gjør den til en saadan glædens, festens og jubelens dag? Lad os gjøre os rede herfor.

17de mai er Norges *geburtsdag* — den dag, da Norges frihed, Norges selvstændighed blev født. Hvorledes er dette gaaet til? Jo, i flere aarhundreder var, som vi ved, Norge en del af det danske rige; dansk regjering raadete i Norge. Ved Kielerfreden 1814 maatte saa Danmark afstaa Norge som provins til Sverige. Men da efterretningen herom kom op til Norge, negtede nordmændene at underkaste sig fremmed herredømme. Landets bedste mænd samledes paa Eidsvold og besluttede her, at Norge skulde være et frit, selvstændigt, udeleligt rige med sin egen konge. *Dette er kjernen i Norges grundlov.* Denne grundlov blev vedtaget 17de mai, og fra den stammer Norges frihed. Derfor feirer vi den 17de mai — Norges friheds fødselsdag.

Er da friheden saa stort et gode, venner? Ja, i sandhed, den er et folks kosteligste klenodie; uden den kan man trygt sige, at al anden jordisk lykke kun har halvt værd.

Vi forstaar ikke dette saa vel; thi vi har aldrig lidt under frihedens modsætning, under undertrykkelse, trældom, vold. Men naar vi ser paa de folk, som sukker under frihedens tab, paa Polen, paa Slesvig, da forstaar vi det bedre. En fremmed herre med sine krigsmænd raader i deres byer og bygder. Spioner trænger ind i deres huse og hjem, lure paa deres ord og handlinger; det er dem forbudt med fuld frihed at bruge sit modersmaal i tale og skrift; naar mænd og kvinder er samlede til fest, forbydes det dem at synge sit fædrelands sange; deres unge mænd rives bort fra forældres og søskendes kreds for at puttes ind i et fjernt regiment og gjøre krigstjeneste i en fjern del af verden, hvor de maaske for bestandig forsvinde. Her hjælper ingen protester, ingen indsigelser; her gjælder kun at lystre herskerens magtsprog.

Hvor langt anderledes hos os? Her bor enhver borger trygt og uantastet i sit hjem; her har enhver fuld sikkerhed for lov og ret; frit tør han tænke; frit tør han tale; frit tør

han udfolde sine kræfter og arbeide paa sin og sinnes lykke, kun at han lyder landsens lov. Jeg skulde tro, vi har grund til taknemmelighed.

Historien viser os ogsaa, at folkene har til enhver tid værnet om frihed og fædreland som sine kosteligste skatte og derfor ofret liv og blod til sidste draabe.

For fædrelandets frihed var det, at det lille Grækenland i oldtiden vovede at stille sig imod persernes hundredetusinder; for fædrelandets frihed ofrede heltekongen Leonidas sig med sine 300 tapre i passerne ved Thermopylæ. De saa, at døden var dem vis, men med sin fører i spidsen gik de til døden som til en fest. For fædrelandets frihed kjæmpede det lille Schweiz en fortvilet kamp mod Østerriges hærmagt. Det var her i slaget ved Sempach, da Østerrigerne stod som en ugjennemtrængelig mur af spyd og lanser, at den gjæve Arnold von Winkelried raabte til sine landsmænd: »Jeg vil bane eder vei! Hils min hustru og mine børn,« og med udbredte arme samlede han saa mange spyd, han kunde naa, mod sit bryst, og gjennemboret sank han i døden, men gennem det gab, som saaledes opstod, brød Schweitzerne ind og udbredte død og fordærvelse i Østerrigernes rækker.

Slige otre gjøres for frihed og fædreland. Vidste vi det ikke før, kunde vi deraf forstaa, hvilken dyr skat friheden er.

Men friheden kan, som enhver anden god ting, misbruges. Historien viser os, at hvor den udarter til tøilesløshed, overmod, fræk trods mod lov og øvrighed, hvor egennytte og ærgjerrighed træder istedetfor almenaand og offervillighed, der forspildes samfundets lykke og friheden gaar tabt.

Friheden er som et tveægget vaaben. Brugt vel er den et folks største velsignelse; men misbruges den, kan den blive til fordærvelse og undergang. Skal friheden bringe sand lykke, gjælder det, at den støttes til gode egenskaber hos folket selv, til gudsfrygt, lovlydighed og sædelighed, til flid og arbeidsomhed, til enighed og fædrelandssind. Mangler disse egenskaber, staaer friheden i fare for at tabes.

Og her er det, at netop I, unge og smaa som I er, har en gjerning at gjøre til tak for den frihed, I nyde som Norges sønner og døtre. Unge som I er, har ogsaa I eders kald og pligter mod det dyrebare fædreland. I skal arbeide paa at blive dygtige mænd og kvinder, gode borgere, som engang med kløgt og kraft kan tage frihedens hellige skat i arv, værne om den og overantvorde den uskadt til efterkommerne.

Naar et snes aar er rundne, da er I myndige mænd og kvinder; da er I med at raade for eders lands lykke og velfærd; i eders haand og eders arbeide ligger da fædrelandets fremgang og vel. Et stort, et helligt ansvar, venner!

Hertil maa I forberede eder med al eders kraft og flid. Naar I gjør eders pligt som brave ynglinge, da arbeider I allerede nu for gamle dyrebare moder Norge. Lad den tanke mane eder til at bruge eders kræfter og styrke eder til kampen for sandhed og ret, for alt ædelt og godt.

Dette vort land er ikke saa rigt som mange andre verdens lande, men for os er det dyrebarere end ethvert andet. Spørg sjømanden hist paa de fjerne have, naar han paa aftenvagten staar ved roret og stirrer mod den stjernesaaede himmel og hans tanker vanker saa vide, spørg ham, hvor hans hu staar hen. Eller spørg emigranten paa Minnesotas prærier eller i Michigans skove, hvor hans hu helst stunder hen.

De vil svare dig: Ak maatte vi atter engang gjense det gamle hjemland mod den evige sne, det gamle land, vistnok furet og veirbidt, som det stiger frem over havbrynet, men som indenfor gjemmer de tusen hjem, de tusen dyre minder.

Ja, hvor sterke og dyrebare baand, der binder hjertet til fædrelandet, har en af vore forfattere, vore ypperste folkelivskildrere saa levende skildret i en hilsen, som han lader en udvandret nordmand skrive til sine forældre i Norge.

Den unge mand slutter sit brev saaledes: »Hils dem alle, som paa gaarden findes; — hils kuerne og hestene, vesle brunen og blakken, hils bjørka bag fjøset, og skog og mark og eng og stok og sten, — ja hils det vand, som rinder i bækken

og den vind, som blæser over husmandsstuen borte i hestehagen. Det er gode gamle venner og jeg glemmer dem aldrig. — Ingensteds galer gauken saa vakkert og ingensteds blømmer hæggen saa vent som hjemme i Norge. Gud vel-signe gamle Norge!»

Ja, det er som Digteren siger:

Vort land er fattigt — skal saa bli

For den, som guld begjær.

Men for os — med skoger, fjeld og skjær

Et guldland dog det er.

Og saa 3 gange hurra for vort elskede fædreland og dets frihedsdag den 17de mail«

Paa følgende *vink og raad til hjemmene*, der er anbefalede af flere læger, henledes forældres og foresattes opmærksomhed.

1. Lad børnene gaa tidlig tilsengs. Deres arbeide begynder tidlig, og børn trænger mindst 9 til 10 timers søvn.
2. Sørg for, at børnene spiser godt om morgenen, og at de ligeledes faar solid niste med sig paa skolen. Deres hovedarbeide skal gjøres paa frokosten.
3. Lad børnene efter middagen opholde sig i fri luft og tillad dem ikke at læse sine lektier før 1½ til 2 timer efter maaltidet.
4. Lad børnene indtage sine aftensmaaltider mindst én time, før de gaar tilsengs.
5. Giv børnene en bestemt arbeidstid og paase, at denne benyttes ordentlig. Det vil da vise sig, at hjemmelæsningen i de lavere middelklasser som regel ikke vil kræve mere end 1 til 1½ time, i de høiere middelklasser ikke mere end 2 til 2½ time.
6. Sørg for, at læsningen foregaar under god belysning.
7. Tillad ingen lektielæsning efter kl. 8. Aftentimerne kan bedst bruges til sund morskabslæsning.
8. Tillad ikke tobaksrøgning.
9. Hold børnene til leg og fornuftig idræt.

XII. Generalextrakt af skolens regnskab for 1896--97.

Indtægt.

1. Beholdning fra 1. a.	Kr.	4475.69
2. Renter	»	7704.74
3. Jordafgift	»	2761.96
4. Skole- og indskrivningspenge	»	29606.00
5. Bidrag af kommunen	»	3200.00
6. Andre indtægter	»	677 85
7. Tilskud af statskassen.....	»	36600.00
		Kr. 85026.24

Udgift.

1. Lønninger:		
a. Kgl. ansatte lærere	Kr.	31350.00
b. Klasselærere og lærerinder..	»	12041.66
c. Timelærere og vikarer.....	»	4796 32
d. Andre lønninger	»	2053.46
		Kr. 50241.44
2. Alderstillæg:		
a. De kgl. ansatte lærere	Kr.	8800.00
b. Klasselærerne og inspektricen	»	1400.00
		» 10200.00
3. Bibliotheket og samlingerne.....	»	1018.06
4. Stipendier, legater, fripladse og moderation.	»	6407.93
5. Lys og brænde.....	»	1359.00
6. Trykning, avertissementer etc.	»	406.60
7. Blandede og tilfældige udgifter	»	1177.61
8. Eftergivne skolepenge..	»	24.00
9. Udg. til fællescensur ved d. skr. msk.examen	»	303.28
10. Restancer	»	2859.01
Beholdning kontant	»	11029,31
		Kr. 85026.24

Kristianssand 27de september 1897.

Sommerfelt.